

I N V E N T A R U L
documentelor din Fondul central M.A.E., Problema 15
(școli și biserici române din străinătate, întreținute și
subvenționate de statul român) din perioada 1877 – 1949

CAPITOLUL I. ȘCOLI – BISERICI

VOLUMUL I
1904 – 1939

General

- Raportul legației române din Constantinopol cu privire la cheltuielile făcute pentru propagandă în Macedonia și Turcia (1904).
- Recunoașterea de către guvernul otoman a unui reprezentant (muhtar) al comunității române din Salonic, autorizat să reprezinte membrii comunității în fața autorităților turce; raport Salonic (5/18 iunie 1910).
- Dispozițiile M.A.E. către consulatele din Bitolia, Ianina și Salonic privind achitarea subvențiilor corpului didactic, administrativ și bisericesc, precum și obligația profesorilor din Macedonia de a presta 18 ore pe săptămână (3, 5, 12 februarie 1911).
- Tabele cu "obiectele de studiu și numărul celor repartizate corpului didactic din Macedonia", pe școli. Rapoarte cu privire la aceste situații. (10, 12 februarie 1911).
- Liste și situații statistice cu privire la școlile române din Macedonia: numărul lor, al elevilor și al profesorilor, data înființării (1911).
- Idem pentru biserici, paraclise și personal bisericesc din Macedonia, Bitolia, Ianina, Berat etc (15 septembrie 1912).
- Memoriul directorului școlii comerciale din Salonic, V. Diamandi, adresat Consiliului de Miniștri, referitor la situația școlilor din Peninsula Balcanică, după primul război mondial (4 martie 1920).
- Studiu sumar privind situația românilor din Macedonia, întocmit de lt.col. Livezeanu, șeful misiunii militare din Salonic (12 martie 1920).
- Scurt istoric al școlilor românești din Peninsula Balcanică (1930).

- Istoricul școlii românești din Balcani, întocmit de consulul general din Skoplje, Curtovich (1935).
- Memoriul studenților macedo-români cu privire la “măsurile luate de statele balcanice pentru exterminarea elementului românesc” și propuneri pentru ridicarea școlilor românești (20 octombrie 1936).
- Tabel cu localitățile din Banatul iugoslav în care au fost școli românești până în 1914.

Ajutoare

- Cereri ale corpului didactic, administrativ, bisericesc, ale unor studenți și elevi, români-macedoneni, adresate M.A.S., prin care solicită diferite ajutoare bănești. Tabele și avize pentru ordonanțarea sumelor; rapoarte și chitanțe pentru justificarea ajutoarelor primite.

VOLUMUL 2 1913 – 1947

- Cereri adresate Ministerului Afacerilor Străine de către personalul didactic, administrativ și bisericesc, precum și de elevi sau studenți bursieri din Macedonia, Albania, Grecia și Iugoslavia, prin care solicită ajutoare pentru cheltuieli de drum și instalare, pentru taxe și alte trebuințe.
- Tabele și avize pentru ordonanțarea plăților; rapoarte și chitanțe primite pentru justificarea sumelor primite.

VOLUMUL 3 1910 – 1918

Asistență medicală

- Rapoarte ale legației române din Constantinopol și ale consulatelor din Bitolia, Ianina și Salonic cu privire la subvențiile acordate pentru asistența medicală în regiunile respective, pentru procurarea de medicamente și instrumente medicale; state de salarii și chitanțe.

VOLUMUL 4 1903 – 1944

Bugetul școlilor și bisericilor subvenționate de statul român

- Corespondență între M.A.S., Ministerul Instrucției Publice, Ministerul Finanțelor și oficiile române din Peninsula Balcanică referitoare la economia, aprobări și modificări ale bugetelor școlilor și bisericilor române situate în această regiune.

- Lista corpului didactic al școlii comerciale române din lanina, cu data numirii fiecăruia (1914).
- Bugete și proiecte de buget.

Eforii

- Instrucțiuni, norme și corespondență referitoare la construirea eforturilor școlare române din Bitolia, Salonic și lanina, la data ținerii congreselor pentru alegerea membrilor lor și la modul de funcționare (1911 – 1912).

VOLUMUL 5 1894 – 1916

Cărți

- Cereri și transmițeri de: cărți, material didactic bisericesc și reviste pentru școlile și bisericile române din Albania, Grecia și Iugoslavia (1894 – 1906).
- Corespondență între M.A.S. și Ministerul Instrucției Publice referitoare la transmiterea de cărți și alte materiale Societății "Dacia" din Bucovina, prin consulatul român din Cernăuți (1905 – 1906).
- Transmițeri de cărți pentru școlile și bisericile române din Turcia (1908 – 1916).

VOLUMUL 6 1900 – 1905

- Corespondență, cereri și transmițeri de: cărți, material didactic, bisericesc, reviste și instrumente pentru dotarea laboratoarelor etc. privind școlile și bisericile române din Peninsula Balcanică.

VOLUMUL 7 1908 – 1942

- Corespondență, cereri și transmițeri de: cărți, material didactic, bisericesc, reviste și instrumente pentru dotarea laboratoarelor etc., privind școlile și bisericile române din Peninsula Balcanică.

VOLUMUL 8 1901 – 1943

- Corespondență, cereri și transmițeri de: cărți, material didactic, bisericesc, reviste și instrumente pentru dotarea laboratoarelor etc., privind școlile și bisericile române din Peninsula Balcanică

VOLUMUL 9
1895 – 1943

- Solicitări și eliberări de certificate privind vechimea în muncă, studiile și activitatea desfășurată de diverși foști salariați ai ministerului sau personal angajat la școlile și bisericile române din străinătate.

VOLUMUL 10
1900 – 1920

- Cereri din partea personalului de la școlile și bisericile române din Peninsula Balcanică, adresate ministerului, pentru obținerea de concedii.

VOLUMUL 11
1907 – 1917

- Corespondență între M.A.S., oficiile române din Sofia, Rusciuk, Constantinopol, Salonic și diferite instituții, cereri și avize pentru ordonanțări de sume etc., în legătură cu:
  - deplasările personalului didactic și bisericesc;
  - datorii ale acestora, între ei sau față de minister;
  - denunțuri și reclamații;
  - măsuri disciplinare.

VOLUMUL 12
1902 – 1944

- Corespondența oficiilor române din Sofia, Constantinopol, Salonic, Bitolia, Ianina și Tirana cu M.A.S., Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, Ministerul Finanțelor etc., în legătură cu:
  - Ajutoarele acordate de statul român, sub formă de pensii, familiilor rămase fără sprijin în urma tulburărilor ce au avut loc în Peninsula Balcanică (1905 – 1914);
  - Pensionarea personalului sanitar, preoților și institutorilor care au funcționat la bisericile și școlile românești.

VOLUMUL 13
1895 – 1947

- Reclamații și cereri adresate autorităților de către membrii personalului didactic, bisericesc și administrativ, precum și de elevi și părinți ai acestora, pentru:
  - soluționarea conflictelor ivite între ei;
  - înlăturarea unor hotărâri luate împotriva lor pentru fapte pe care petiționarii le contestă;

- justificarea unor sume alocate de stat pentru întreținerea internatelor.

VOLUMUL 14

- Avize pentru ordonatori de sume reprezentând cheltuielile de drum, subvenții, ajutoare și indemnizații pentru lucrări suplimentare; chitanțe de primire a sumelor.
- Corespondență între M.A.S., Ministerul Instrucțiunii și oficiile române, în legătură cu diferite informații despre persoane și cu modul de funcționare al școlilor românești din Peninsula Balcanică (1916 – 1940).
- Procese verbale întocmite cu ocazia ședințelor Comisiei de învățământ pentru problemele școlare și bisericești din Peninsula Balcanică; avize pentru adnotări de sume convenite membrilor acestei comisii; chitanțe.
- “Asociația Corpului didactic și bisericesc”: chestiuni de ordin financiar (1910 – 1916).
- Conferința corpului didactic din Monastir: program, procese verbale de ședințe, rapoarte (1912).
- Rapoarte și referate privind înființarea unei bănci române la Salonic, din inițiativa și cu ajutorul guvernului român și înființarea unei noi bănci grecești la Monastir: Banque d'Orient (1905 – 1912).
- Relații adresate ministerului în legătură cu funcționarea unor societăți macedo-române (1915 – 1916).
- Corespondență între forurile competente și cei interesați pentru admiterea de solvenți și bursieri în școlile române (1898 – 1916).
- Cererile episcopilor de Gherla și de Caransebeș adresate ministerului, precum și demersurile făcute de autorități în scopul unor vizite canonice ale acestora peste hotarele țării (1921 – 1936).

CAPITOLUL II. BISERICI

VOLUMUL 15

1891 – 1943

General

- Rapoartele legației române din Constantinopol informează că schitul român “Prodromul” (Muntele Athos) ca și preoții din comuna Oșin propun ca în bisericile și școlile respective să fie introdusă limba română.

- Conflictul patriarhului Antim cu membrii Sinodului din Fanar (raport, 1891).
- Presa iugoslavă (traduceri) despre “problema macedoneană” și rezolvarea ei (1903).
- Intervenție M.A.E. pe lângă Mitropolia Ungro-Vlahiei pentru dotarea bisericilor din Macedonia care au fost jefuite în timpul războiului (1914).
- Daruri oferite de diverse persoane pentru bisericile din Macedonia (1901 – 1908).
- Demersuri pentru traducerea Bibliei în dialectul macedo-român (1912).

Biserici Albania

- Intervenția guvernului român pe lângă guvernul otoman pentru sprijinirea preoților români din Albania de a oficia în limba română în biserica grecească (telegrame, rapoarte, 1899).
- Predarea unui post de diacon pentru biserica din Tirana (1929).
- Rapoartele legației române din Tirana cu privire la sfințirea bisericii române din Corcea (24 noiembrie 1925). Dezbaterile ce au avut loc în Camera Deputaților din Tirana în legătură cu această chestiune (5 noiembrie 1925). Dezbaterile Senatului (22 octombrie 1925).
- Rapoartele legației române din Tirana prin care face cunoscut că la biserica română din Elbasan a început să se officieze slujba în limba română (1929). Corespondența dintre M.A.S. și Sinodul Bisericii Ortodoxe din București cu privire la regimul bisericilor române din Albania (1929 – 1934).
- Expulzarea preotului român Pop Serboianu, raport Tirana (16 octombrie 1929).
- “Considerații” asupra activității bisericii autocefale albaneze; raport Tirana (20 februarie 1930).

Biserici Belgia

- Subvenționarea bisericii ortodoxe de la Bruxelles de către statul român (1927).

VOLUMUL 16 1908 – 1944

Biserici Austria

- Rapoarte ale legației române din Viena în legătură cu înființarea capelei române.

- Subvenții acordate de statul român pentru întreținerea capelei române din Viena.
- Rapoarte ale legației române din Viena, telegrame, întâmpinări și corespondență în legătură cu situația celor două biserici ortodoxe: "Sf. Gheorghe" și "Sf. Treime" (din Viena).
- Demersurile guvernului român pentru respectarea drepturilor de proprietate și de jurisdicție canonică ale mitropoliei din Cernăuți asupra celor două biserici ortodoxe din Viena (1925 – 1933).
- Incidentul provocat de atitudinea preotului Ion Mitariu, parohul bisericii române din Viena, cu ocazia slujirii unui parastas în memoria generalului Pettuira (1926 – 1927).
- Intervențiile guvernului român pe lângă patriarhia din Constantinopol și pe lângă alte foruri competente pentru revendicarea uneia din cele două biserici ortodoxe din Viena (1933 – 1944).
- "Bisericile și școala greco-română din Viena"; publicație a Academiei (25 noiembrie 1932).
- Conferința mixtă greco-română, ținută de patriarhia din București, referitoare la "organizarea bisericii ortodoxe din Ungaria" (19-20 aprilie 1936).

VOLUMUL 17 1897 – 1944

Biserici Bulgaria Biserica română din Sofia 1904 – 1944

Rapoarte ale legației române din Sofia, telegrame, extrase din presa bulgară și corespondență MAS, Ministerul Instrucțiunii și Mitropolia din București cu privire la:

- construirea bisericii române din Sofia (1904);
- numiri de personal și obțineri de fonduri pentru întreținerea bisericii;
- impedimente ivite cu ocazia sfințirii bisericii române din Sofia;
- luarea în primire a capelei, de către Dimitrie Ghika, ministrul României în Bulgaria; proces verbal (8/21 decembrie 1912);
- propuneri referitoare la biserică română din Sofia făcute de societatea culturală "Graiul Românesc" adresă către M.A.E. (iulie 1923);

- inaugurarea bisericii române din Sofia; telegramă (20 decembrie 1923). Comentariile presei bulgare;
- “noua lege a bisericii ortodoxe române și bisericile române din străinătate” (rapoarte, 8 octombrie 1925 și 19 ianuarie 1926);
- interzicerea limbii materne în bisericile comunelor românești din Bulgaria (telegramă, 21 iulie 1933);
- măsurile represive luate în contra minorităților române din Bulgaria (adresa Sinodului, 11 octombrie 1933);
- numiri de personal, transferări, reintegrări.

Capela română din Grivița, 1897 – 1941

Correspondență, rapoarte și presă, referitoare la:

- numiri și schimbări de custozii la capela română;
- întreținerea monumentelor funerare din localitățile Rahova și Smârdan;
- comentariile presei bulgare cu privire la mausoleul ridicat la Plevna în memoria ostașilor români căzuți în 1877;
- cedarea capelei române locuitorilor satului Grivița (27 februarie 1926);
- propunerea legației române din Sofia de a se face demersuri “pentru recunoașterea formală a dreptului de proprietate al României asupra bisericii comemorative din Grivița” (29 iulie 1941).

VOLUMUL 18 1878 – 1944

Biserica din Turtucaia 1901 – 1912

- Istoricul bisericii române din Turtucaia (rapoarte, Rusciuk): Petițiile coloniei române pentru restituirea bisericii, luată de bulgari în 1900.
- Traduceri din presa bulgară referitoare la situația școlii și bisericii române din Turtucaia.
- Intervențiile guvernului român pentru respectarea drepturilor românilor din Turtucaia (oficierea slujbei în limba română).
- Insistențele comunității române din Turtucaia referitoare la cumpărarea unui teren pentru construirea altei biserici românești; rapoarte, Sofia și Rusciuk.

Biserici Canada 1908 – 1935

- Corespondență între M.A.S., Ministerul Cultelor, Mitropolie și alte instituții referitoare la personalul preoțesc al coloniei române din Canada.
- Raportul legației din Londra privind situația românilor stabiliți în Canada, din punct de vedere al școlilor și bisericilor.

Biserici Cehoslovacia 1942

- Raportul consulatului român din Praga referitor la articolul de presă "Biserica ortodoxă-cehă".

Biserici Germania 1878 – 1944

- Rapoarte, memorii, referate și corespondență privind istoricul și situația capelei române, a casei parohiale și a parcului, care formează Așezământul "Principele Mihail Sturdza" din Baden Baden.
- Rapoarte, telegrame și corespondență referitoare la:
  - propunerea parohiei rusești din Berlin pentru ca România să zidească sau să contribuie la zidirea unei biserici ortodoxe în Berlin (1923);
  - intervențiile făcute în scopul preluării întreținerii capelei ortodoxe române din Berlin de către statul nostru (1941);
  - înființarea și organizarea parohiei ortodoxe române din Berlin (1 noiembrie 1941);
  - numiri, detașări și diverse informații privind personalul bisericesc din Berlin.
- Numirea unui preot la capela română din Leipzig (1878).
- Suprimarea subvenției acordată de statul român; inventarierea și predarea obiectelor din capelă (1881).

VOLUMUL 19 1877 – 1900

Biserici Franța

- Rapoarte, telegrame, referate și corespondență referitoare la situația bisericii române din Paris în legătură cu:
  - închirieri de localuri pentru capelă;
  - subvenții acordate de statul român pentru întreținerea capelei;
  - întrebuințarea fondurilor alocate;

- achiziționarea unui imobil pentru biserica ortodoxă română (fostă capelă catolică din str. Jean de Beauvais) (1882);
- amenajarea completă a așezământului și procurarea mobilierului necesar (1885);
- procesul intentat de M. Pherekyde, ministrul României la Paris, proprietarului casei în care să se înființeze – în 1859 – capela română (raport, 11 mai 1885 și copie de pe sentința pronunțată de Tribunalul Senei);
- lucrări de restaurare a bisericii;
- probleme de personal (salarii, numiri, schimbări, anchete).

VOLUMUL 20 1900 – 1941

- Idem: chestiuni financiare și de personal.
- Aniversarea a cincizeci de ani de la întemeierea bisericii române din Paris, raport (18/31 august 1903).
- Memoriul studenților români din Paris prin care fac cunoscută purtarea abuzivă a arhimandritului Chesarie Stefano, superiorul capelei române și cer instituirea unei anchete (19 august 1910).
- Corespondență între Ministerul Cultelor, M.A.S. și ambasada română din Paris, referitoare la condițiile în care s-a făcut hirotonisirea preotului Grigore Brînzeu de la capela română din Issy les Moulineaux (1940).
- Înființarea capelei ortodoxe de la Strasbourg pentru studenții români de la facultățile teologice (1928).

VOLUMUL 21 1916 – 1944

Biserici Grecia 1916 – 1944

- Raportul consulului român din Salonic referitor la biserica română din Papadia; istoricul ei. Propuneri pentru aplanarea conflictului dintre elementul grec și cel român (16 mai 1916).
- Situația aromânilor din comuna Doliani și relațiile lor cu refugiații greci; insistențele vehemente ale comunității din această localitate pentru reîntoarcerea la post a preotului Belba Andrei, plecat pentru completarea studiilor (1929 – 1930).
- Corespondență în legătură cu probleme de personal.

Biserici Italia 1921 – 1942

- Rapoarte, telegrame, presă și corespondență între legația română din Vatican, M.A.S. și Palatul Apostolic referitoare la chestiunea bisericii Sfânta Suzana: istorie, cesiune, negocieri.
- Mitropolia greco-catolică română din Blaj cere ministerului să ia măsurile necesare pentru normala funcționare a bisericii române din Roma, "San Salvatore delle Coppelle", datorită românilor uniți în 1912 de către papa Benedict al XV-lea (1925 – 1930).
- Propunerea Mitropoliei din București pentru înființarea unei biserici ortodoxe la Roma (18 octombrie 1940).
- Înființarea unei parohii ortodoxe române în Roma prin Decret-Lege nr. 3281, publicat în M.Of. nr.285/1 dec.1941 (extrase din presă 1 – 9 decembrie 1941). Memoriile preotului bisericii române unite din Roma prin care demonstrează inoportunitatea acestei inițiative – comentarii.
- Telegrama M.A.S. către legația Vatican, prin care se revine asupra înființării bisericii ortodoxe din Roma (29 ianuarie 1942).

VOLUMUL 22 1896 – 1947

Biserici Iugoslavia

- Copia firmanului dat de sultanul Abdul-Kerim Pacha pentru construirea unei biserici române la Crușova; cumpărarea terenului necesar acestei construcții de către comunitatea română din localitate. Începerea lucrărilor (1896 – 1914).
- Interzicerea oficerii serviciului religios în limba română în bisericile românești din Macedonia (orașe din actuala Iugoslavia) și intervenția guvernului român pe lângă guvernul otoman în acest sens (1897 – 1900).
- Lupta dintre elementul sârb și cel bulgar pe tărâm bisericesc (1904 – 1909).
- Starea bisericilor din Banatul sârbesc; situații statistice, averea mobilă a bisericilor (1926).
- Acord privind despărțirea ierarhică a bisericilor din Banatul sârbesc (în limba germană, fără dată).
- Rapoarte privind ancheta desfășurată pentru examinarea situației bisericilor și școlilor române din Banatul sârbesc (1926).

- Intervenția episcopului din Caransebeș către M.A.S. cu privire la situația pământurilor din Iugoslavia ce aparțin bisericilor române din Banatul iugoslav (1927).
- Referatul inspectorului general de resort din Ministerul Cultelor cu privire la menținerea *status quo* – ului eparhial pentru bisericile din Banatul iugoslav (25.VI.1940).
- Referatul consilierului tehnic al ambasadei române din Belgrad privind legea de organizare a bisericii ortodoxe sârbești din Iugoslavia (2 septembrie 1940).
- Situația bisericii române din Bitolia (referat, Ministerul Culturii Naționale, 30 iulie 1941 și raport, Skoplie, 30 august 1941).
- Nota verbală a legației române din Sofia adresată Ministerului Afacerilor Străine bulgar privind redeschiderea școlilor și bisericilor românești din Macedonia (5 septembrie 1941).
- Demersurile făcute pe lângă autoritățile germane din Serbia în legătură cu eliberarea autorizațiilor de trecere a frontierei în România pentru preoții noștri din Banatul sârbesc (1942).
- Chestiunea organizării unui episcopat ortodox român pentru românii din Peninsula Balcanică (răspunsul patriarhului Nicodim, 17 decembrie 1942).
- Corespondență în legătură cu personalul bisericesc.

VOLUMUL 23
1897 – 1935

Biserici Polonia

- Rapoarte, telegrame, referate și corespondență între M.A.S., legația României din Varșovia, Arhiepiscopia ortodoxă a Bucovinei și Mitropolia din București în legătură cu situația ctitoriei românești din Lwow: istoric; negocieri pentru schimbarea ei cu o altă biserică sau pentru vânzarea ei; litigiul cu privire la drepturile de proprietate asupra bisericii; dezbătut în fața instanțelor judecătorești din Polonia.

VOLUMUL 24
1909 – 1943

Biserici S.U.A. 1920 – 1943

- Raportul legației din Washington privitor la starea bisericilor române din America (greco-ortodoxe și greco-catolice), prin care arată necesitatea de a se lua măsuri pentru organizarea lor (13 mai 1921).

- "Hrisovul de închinare și supunere a românilor ortodocși din SUA către Mitropolia Ungro-Vlahiei" (1921).
- Rezoluțiile adoptate de congresul bisericesc ortodox român din SUA și Canada privind înființarea unei Episcopii autonome, cu autoritate asupra tuturor bisericilor ortodoxe române din America (telegramă, 2 mai 1929).
- Congresul Episcopiei ortodoxe din America (raport, 12 noiembrie 1932).
- Informații referitoare la averea parohiei române din Cleveland (adresa Episcopiei misionare din America, 14 februarie 1941).
- Istoricul Centrului cultural și bisericesc din New York (raport, 20 februarie 1941).
- Chestiunea ridicării unei biserici ortodoxe în Villa Alpina, Brazilia (1930 – 1931).
- Informații referitoare la coloniile de români ortodocși din America de Sud (raport Rio de Janeiro, 20 august 1932).

Biserici Suedia 1933

- Subvenționarea capelei ortodoxe din Stockholm de către guvernul român (raport, 27 ianuarie 1933).

Biserici Ungaria 1921 – 1942

- Corespondență între M.A.S., Ministerul Instrucțiunii și diferite autorități bisericești referitoare la situația bisericii române din Ungaria, la înființarea unei episcopii ortodoxe române în Ungaria și la averile fundației Godju.

Biserici Palestina 1909 – 1943

- Adresa "Comitetului pentru zidirea unei biserici ortodoxe române în Ierusalim" (instituit în 1906) către M.A.S., prin care propune cumpărarea unui teren (11 mai 1909).
- Cumpărarea unui teren, în Ierusalim, de către "Comitet"; demersuri pentru obținerea unui firman, de la guvernul turcesc, care să permită zidirea bisericii române (24 martie, 14 aprilie, 9 iunie 1912). Copiile actelor de cumpărare.
- Înființarea unui Comitet de inițiativă și delegarea unei comisii pentru obținerea "Iradei" (aprobarea Porții pentru ridicarea construcției). Adresa Mitropoliei Ungro-Vlahiei, 6 martie 1914, 1930.
- Referat cu privire la demersul făcut de patriarhie pentru obținerea gratuită a unui cămin românesc la Ierusalim (1931).
- Referatul consulatului român din Palestina cu privire la situația bisericii române și a căminului din Ierusalim (20 iulie 1940).

- Trecerea bisericii ortodoxe și a căminului românesc din Ierusalim sub protecția consulatului general al Spaniei (iunie, septembrie 1941).
- Raportul consulatului general spaniol din Ierusalim referitor la situația bunurilor capelei ortodoxe române (19 iulie 1943).

VOLUMUL 25
1895 – 1899

Episcopii, preoți

- Rapoarte, telegrame, memorii, extrase din presă și corespondență în legătură cu înființarea unei mitropolii române în Turcia și cu numirea “primului mitropolit al românilor în Turcia”, Antim. Comentarii referitoare la această chestiune.

VOLUMUL 26
1900 – 1932

- Scrisoarea patriarhului Ioachim al Constantinopolului, adresată mitropolitului primat al României, referitoare la unirea tuturor bisericilor creștine (17/30 mai 1904).
- Informații, propuneri și numiri de preoți greco-catolici în Diecezele vacante. Corespondență cu Vaticanul (1900-1922).
- Corespondență între M.A.S., legația română din Constantinopol, consulatele române din Iania, Bitolia, Salonic și revizoratele școlare, privind numirea, transferarea, demisia și pensionarea preoților români care oficiază la bisericile din străinătate (1905 – 1932).

VOLUMUL 27
1877 – 1900

Muntele Athos

- Rapoarte și corespondență între legația României din Constantinopol, consulatul român din Salonic și alte autorități competente, în legătură cu situația bunurilor românești existente în Muntele Athos (schiturile: Lacu, Prodrom etc.).
- Demersuri pentru cumpărarea moșiei “Oșini” de către schitul român din Muntele Athos. Opoziția grecilor (rapoarte, Salonic; 28 ianuarie 1895, 15 aprilie 1895).
- Chestiunea proprietății noastre din insula Thaso (memoriile superiorului schitului român “Prodromul”; 26 noiembrie 1898, 12 martie 1899, 25 august 1899 etc.).

- Actele de constituire a comunității române din Provata și regulamentul după care se conduce (côpii, 1 aprilie 1900).

VOLUMUL 28 **1901 – 1910**

- Lista schiturilor, paracliselor și chiliilor românești din Muntele Athos (1901).
- Măsurile luate de statul român pentru ocrotirea mănăstirilor și schiturilor din Muntele Athos de influențele negative ale celorlalte naționalități (30 noiembrie 1902, 1903).
- Proteste și pretenții ridicate de preoții români care au fost expropriați de către alte mănăstiri din Macedonia.
- Situația călugărilor români din Muntele Athos; neînțelegerile cu călugării mănăstirilor grecești (15 mai 1905).
- “Proprietățile comunităților care compun Societatea Coloniei Române din Muntele Athos”, memoriu (sept. 1905).
- Pagubele suferite de bisericile române în urma unui cutremur; raport de expertiză pentru reparații (17/30 noiembrie 1905, 27 ianuarie 1906).
- Propuneri pentru clădirea unei noi biserici (1908).
- Memoriu istorico-statistic asupra Muntelui Athos și situația călugărilor români în comparație cu situația celor de alte naționalități (1910).

VOLUMUL 29 **1911 – 1919**

- Memoriul comunității române din “Provata”, Muntele Athos, cuprinzând istoricul ei și date referitoare la ajutorul domnilor români pentru întreținerea acestui așezământ (fără dată).
- Decretul mitropolitan prin care se dă încuviințarea pentru zidirea unei case cu paraclis pe terenul din Buciumeni-Iași, proprietate a comunității române “Provata” (23 septembrie 1911).
- Memoriu, adresat M.A.S., cuprinzând revendicările schitului “Prodromul” cu privire la independența sa, tabele de mănăstirile, schiturile și chiliile din Muntele Athos; cărei naționalități aparțin și cui sunt supuse (16 dec. 1912).
- Tulburările ce au avut loc la schitul român “Prodromul”, intervenția consulului român din Salonic pe lângă guvernatorul general al

Macedoniei; instituirea unei anchete (memorii, rapoarte, telegrame, corespondență, 1914-1915).

- Listele obiectivelor de valoare ale proprietăților schitului "Prodromul" (6 iunie, 30 sept. 1916).
- Restabilirea temporară a ordinii la schitul "Prodrom" (rapoarte, telegrame, 25 martie 1917).
- Adresa Mitropoliei Ungro-Vlahiei, din 20 decembrie 1918, către M.A.S. prin care propune revendicarea unor mănăstiri din Muntele Athos ("Zugrafu", ridicată de Ștefan cel Mare; "Caracalul" și "Cotlomușul", zidite tot de voievozi români).
- Amestecul călugărilor greci din mănăstirea "Lavra" în treburile interne ale schitului Prodrom (1919).

VOLUMUL 30 1920 – 1929

- Abuzurile și presiunile exercitate de călugării greci asupra călugărilor români; continuarea neînțelegerilor în interiorul mănăstirii "Prodromul".
- Scrisori, referate, rapoarte și adrese cu privire la "înființarea unei mănăstiri românești" (independentă) în Muntele Athos (1924).
- Memoriu referitor la "ctitoriile și daniile făcute de domnitorii și voievozii români" (1925).
- "Statutul organic al Sf. Munte Athos – Grecia 1926" privitor la privilegiile și imunități (copie dactilografată). Rapoartele legației române din Atena și adresele Sinodului în legătură cu această chestiune (5 februarie 1927, 14 martie 1927 etc.).
- Rapoartele legației române din Atena referitoare la intenția guvernului grec de a expropria metohul din insula Tassos, aparținând schitului românesc "Prodromul" (8 noiembrie 1927 și următoarele).
- Devastarea metohului de către locuitorii satelor învecinate; inventarul bunurilor; cereri de despăgubiri (30 ianuarie 1928, 19 iunie 1928, 1929).

VOLUMUL 31 1930 – 1941

- Demersuri pe lângă patriarhia din Constantinopol pentru obținerea independenței schitului românesc "Prodrom" (1930).

- Congresul bisericilor ortodoxe și al organizațiilor YMCA, ținut la Atena (raport, 29 martie 1930).
- Raportul legației române din Sofia referitor la comentariile presei bulgare despre mănăstirea "Sf. George Zografos" din Muntele Athos (15 iunie 1930).
- Revenirea guvernului român pe lângă guvernul grec pentru satisfacerea revendicărilor ridicate de schitul "Prodrom" în legătură cu exproprierea bunurilor sale (1930 – 1931).
- Considerarea tuturor călugărilor din Muntele Athos ca fiind supuși greci, în baza noii Constituții votată de adunarea mănăstirilor ("Iera Kinotis") 7 octombrie 1930, 5 noiembrie 1930, 4 iunie 1931, 1933-1934.
- Memoriul unor călugări români către Societatea Națiunilor referitor la încălcările aduse de guvernul grec drepturilor tradiționale ale comunităților religioase din Muntele Athos (19 martie 1932).

CAPITOLUL III. ȘCOLI

VOLUMUL 32 1900 – 1915

General

- Dare de seamă asupra situației școlilor române din Epir (raport Bitolia, 31 octombrie 1901).
- Rapoartele consulatului român din Bitolia referitoare la situația profesorilor și institutorilor din Macedonia care nu s-au prezentat la posturi și care produc tulburări în rândurile corpului didactic (1901).
- Proiect de regulament al școlilor române din Macedonia (1901).
- Închiderea școlii din SMIXI pe data de 1 ianuarie 1902 (adresa Ministerului Cultelor, 23 ianuarie 1902).
- Harta școlilor creștine din Macedonia și un tabel al școlilor elene, bulgare, române și sârbe din Vilaetele Salonic și Monastir (raport Atena, 5 noiembrie 1904).
- Tabele cu școlile și bisericile române din Turcia, cu numărul total de elevi (circumscripțiile: Monastir, Albania, Salonic, Epir) 27 iunie 1905.
- Situația școlilor române din Vilaetul Ianina; incendierea unei școli de către greci (raport Monastir, 19 noiembrie 1905).

- Regulamentul pentru organizarea internă a comunităților române din Turcia (adresa Ministerului Cultelor, 3 februarie 1906).
- Modificări în programa analitică la școala superioară de comerț a României din Salonic (24 octombrie 1911; 30 ianuarie 1912). Tabel de personalul didactic al școlii (29 noiembrie 1913-1915).
- Rapoarte pentru justificări de sume acordate; explicarea mișcărilor de personal (1900-1915).

VOLUMUL 33 1902 – 1915

- Decizia de numire a unui viceconsul onorar al României la Bitolia pentru a supraveghea și conduce afacerile școlilor și bisericilor române din Turcia (adresa Ministerului Cultelor, 10 august 1902).
- Interpelarea făcută în Senat de Petre Grădișteanu, senator, cu privire la sprijinirea românilor din Austro-Ungaria (27 noiembrie 1903).
- Activitatea ostilă a unor români macedoneni originari din comuna Turia (Epir) care, prin înființarea unei societăți de binefacere, sprijină instituțiile grecești în detrimentul cauzei românești (1903).
- Corespondență în legătură cu rectificările intervenite în bugetele școlilor și bisericilor subvenționate de statul român (Turcia, Bulgaria).
- “Considerații generale asupra propagandei naționale române din Turcia” (raport Bitolia, 18 decembrie 1903, raport Constantinopol, 26 februarie 1904; 22 octombrie 1904 etc.). Propuneri pentru îmbunătățire.
- Situația școlilor române din Corița și propuneri pentru realizarea unei cooperări în acest sector (raport Constantinopol, 20 decembrie 1903).
- Tabel de institutorii, profesorii și preoții care au adus servicii reale cauzei culturale și naționale române în Macedonia, propuși pentru decorare (8 ianuarie 1904).
- Acordarea de distincții onorifice de către guvernul român unor reprezentanți ai guvernului otoman din Macedonia (12 martie 1904).
- Acordarea unui împrumut bănesc locuitorilor din comuna Huma (Megleni) din Macedonia pentru a plăti ultima rată, pe care o mai au, fostului proprietar al terenului comunei lor (telegrame, rapoarte, 5 iunie 1904; iulie 1904).
- Tabele de situația școlilor române din circumscripția Ianina (1915).

VOLUMUL 34
1900 – 1944

- Rapoarte referitoare la situația librăriei române din Bitolia.
- Propuneri pentru reglementarea situației bursierilor macedo-români, întreținuți de statul român la Constantinopol, în scopul ca aceștia să ocupe posturi de răspundere în administrația otomană (rapoarte, 4 noiembrie 1904 etc.).
- Înființarea unui internat pentru studenți (1904).
- Călătorie întreprinsă de C. Burileanu, student la Roma și de Antonio Baldacci, profesor italian, pentru întocmirea unui studiu privind românii din Peninsula Balcanică (rapoarte, telegrame, corespondență, informații, hărți, 27 iulie 1904-1905).
- Diverse conturi de cheltuieli pentru justificarea sumelor primite.
- Demersuri pentru obținerea autorizației de a deschide noi școli în vilaetele Salonic, Janine, Monastir, Bitolia (raportul inspect. Școlilor și bisericilor române din Turcia, 10 februarie 1905).
- Cereri pentru obținerea de posturi la școlile române din Peninsula Balcanică.
- State personale ale corpului didactic din Grecia și Iugoslavia, tabele de personal cu studiile și anii de serviciu (1908-1912).
- Norme pentru alegerea membrilor eforiilor școlare.
- Instrucțiuni pentru oficiile consulare cu privire la raporturile pe care trebuie să le aibă cu eforiile școlare.
- Rapoarte și situații centralizatoare cu privire la situația școlilor române și la numărul de elevi, din Salonic, Meglenia, Bitolia, Uskiub.
- Proiect de regulament pentru administrarea și controlul școlilor române din Peninsula Balcanică (23 octombrie 1919).
- Raportul legației române din Sofia referitor la opinia publică din Bulgaria în urma convorbirilor româno-bulgare ce au avut loc în România (19 februarie 1934).
- Conferința despre “școlile românești din Peninsula Balcanică” ținută de George Elefterescu, consilier de legație (12 februarie 1935). Hărți cu localitățile unde există școli românești.

- Copie de pe adresa Societății studenților macedo-români către Ministerul Instrucțiunii Publice, referitoare la situația comunităților românești din Peninsula Balcanică.
- Aide-memoire privitor la reclamațiile comunităților, școlilor și bisericilor românești împotriva abuzurilor, persecuțiilor autorităților grecești din Macedonia (27 august 1940).
- Scurt istoric al școlilor românești din Peninsula Balcanică, de la înființarea lor (fără dată).
- Cauzele decăderii învățământului nostru primar în regiunea Epirului (raport Ianina, 19 martie 1940).
- Insistențele unui grup de aromâni pentru reînființarea școlii și bisericii române din comuna Oșani (Macedonia) – raport, 29 noiembrie 1941.
- Tabel cuprinzând numărul familiilor de origine armeană din Macedonia; localități cu și fără școli românești (13 aprilie 1942).
- “Dreptul românilor macedoneni de a avea școli și biserici proprii. Situația lor actuală. Propuneri” (nota Consiliului de Miniștri, 19 septembrie 1942).
- Raportul administratorului general al școlilor și bisericilor române din Macedonia cuprinzând cereri și propuneri referitoare la reorganizarea și îndrumarea activității culturale și naționale în Macedonia (10 noiembrie 1942).
- Măsuri pentru înființarea unei autorități superioare bisericești române în Grecia și pentru redeschiderea bisericilor și școlilor din Macedonia sârbească și Albania (19 noiembrie 1942, 23 decembrie 1942, 1943).
- Deschiderea unui credit extraordinar bugetar pentru procurarea materialelor didactice necesare școlilor române din Grecia (12 decembrie 1942).
- Înrolarea elevilor români din Macedonia în gărzi (nota Consiliului de Miniștri, 26 februarie 1943).

VOLUMUL 35
1890 – 1898

Școli Macedonia

- Corespondență între M.A.S. și consulatele române din Salonic și Pera cu privire la achitarea salariilor corpului didactic, la chiriile și la întreținerea școlilor nou înființate în Macedonia, Epir, Albania și Tesalia. Idem unde M.A.E. și Ministerul Cultelor (1890-1895).

- Acordarea unui acout pentru cumpărarea unui teren pe care urmează a se clădi o biserică românească în Bitolia (Pera, 9/21 noiembrie 1892).
- Dezordinile ce au avut loc la liceul și internatul român din Bitolia. Suspendarea cursurilor (telegrame, rapoarte, Constantinopol, 2/14 martie 1895, 26 octombrie 1898). Idem la școlile din Monastir.
- Demersuri pentru cumpărarea unui teren la Bitolia în vederea ridicării unui local propriu pentru liceul român (Constantinopol, 25 august 1895).
- Îndepărtarea lui Apostol Mărgărit din funcția de inspector școlar "ordonată" de guvernul turc din Constantinopol. Comentariile presei (iulie – august 1896).
- Copie de pe petiția adresată sultanului de către "delegații poporului român din Imperiul Otoman", prin care cer ca "copiii românilor să fie admiși în școli superioare turce" (Therapia, 10 noiembrie 1896).
- Iradeaua imperială prin care sultanul recunoaște existența poporului român, distinct de celelalte naționalități ale imperiului său și admite accesul tinerilor români în învățământul superior (Pera, 12 decembrie 1896).
- Liste de românii care favorizează cauze străine în detrimentul elementului românesc (26 august 1897, 16 septembrie 1897).
- Statistică a școlilor române, grecești, bulgare și sârbești din orașul Monastir (Constantinopol, 23 iunie 1898).
- Proiectul de buget al școlilor și bisericilor române din Turcia, pe anul școlar 1898/1899. Aprobarea dată – cu modificări – (adresa Ministrului Cultelor, 21 septembrie 1898).
- Rapoartele șefilor de oficii din Peninsula Balcanică referitoare la situația școlilor românești și a învățământului, la cauzele care determină stagnări în bunul lor mers și care generează dese neînțelegeri.

VOLUMUL 36
1895 – 1913

- Recunoașterea oficială de către autoritățile imperiale a Eforiei centrale române din Monastir și obținerea autorizației de instalare a liceului român într-un local nou (telegramă Constantinopol, 23 martie/4 aprilie 1895). Rapoarte, corespondență, presă, referitoare la aceeași problemă (1899-1902).
- Înființarea unei școli comerciale de stat și a unei școli primare la Salonic. Autorizația dată de sultan în acest sens (adrese, telegrame, rapoarte,

corespondență, 3 iulie 1895, 27 septembrie 1895, 29 decembrie 1895, 1899-1902).

“Deschiderea unei școli în Salonic” (raport Constantinopol, 17 septembrie 1904).

- Deschiderea unei școli românești în orașul Fieri (Albania). Raport Constantinopol, 5 octombrie 1896. Idem în orașul Comanova (vilaetul Cosova) – 4/16 aprilie 1898, comuna Cupa din Megleni, 5 august 1899.
- Măsuri luate pentru înființări de școli (20) în comunele locuite de români (Macedonia și Albania). Adresa Ministerului Cultelor, 21 septembrie 1899, 22 decembrie 1899 și corespondență pentru rezolvarea acestei probleme (1899-1904).
- Demersuri făcute de guvernul român pentru deschiderea unei școli primare în Constantinopol (septembrie – decembrie 1899, 1900).
- Raportul legației române din Constantinopol prin care face cunoscut că școala comercială din Salonic a început a funcționa cu regularitate din ziua de 27 octombrie 1899 (noiembrie 1899).
- Demersuri pentru deschiderea unei librării române în Bitolia (Ministerul Cultelor, 29 noiembrie 1899).
- Închiderea unor școli românești în urma denunțurilor mitropolitului grec din Bert. Demersurile legației din Constantinopol pentru redeschiderea lor (telegrame, note, rapoarte, 24 decembrie 1899-1900).
- Reintegrarea în drepturi a românilor din Nevesta cu privire la clădirea școlii din localitate (Raport Constantinopol, 20 octombrie 1900, 10 ianuarie 1901). Divergențele dintre români și greci (15 iunie 1901).
- Obținerea ordinului pentru deschiderea unei școli românești la Durazzo (raport Constantinopol, 3 martie 1901).
- Inaugurarea școlii primare mixte din Bitolia (raport Constantinopol, 20 octombrie 1903).
- Cereri din diferite localități românești din Macedonia și Albania prin care populația română solicită deschiderea de școli cu predarea în limba maternă, precum și pentru redeschiderea celor care au fost închise (1895 – 1913).
- Rapoartele revizorilor și directorilor școlari însărcinați cu obținerea autorizațiilor și cu îndeplinirea tuturor formalităților necesare pentru deschiderea școlilor românești ce au fost proiectate a se înființa în Macedonia și Albania (1895-1913).
- Rapoarte pentru justificări de sume și pentru schimbările de personal.

VOLUMUL 37
1899 – 1900

- Rapoartele oficiilor diplomatice din Bitolia și Constantinopol referitoare la protestele autorităților turce împotriva “imistiunii României în conducerea și administrarea școlilor din interiorul imperiului”. Pretenția ridicată ca profesorii care predau la școlile românești să fie supuși otomani (1 ianuarie, 5 februarie 1899).
- Statistică a școlilor românești din Macedonia (Pera, 29 martie 1899).
- Conturi de cheltuieli ale eforturilor românești din Macedonia și Albania (pe anii anteriori).
- Raport de activitate al școlilor și bisericilor române din Macedonia, Albania și Epir (15 septembrie 1899).
- “Rolul lui Apostol Mărgărit în afacerile române din Turcia” (raport Constantinopol, 31 octombrie 1899). Asasinarea lui Djavid-bey, fiul marelui vizir (31 octombrie 1899).
- Corespondență între M.A.E., Ministerul Cultelor și oficiile române din Imperiul Otoman referitoare la subvențiile personalului didactic și clerical al școlilor și bisericilor românești, la plata chiriilor și cheltuielilor de întreținere și la dezordini ce au avut loc; anchete și destituiri.

VOLUMUL 38
1900 – 1901

Idem

VOLUMUL 39
1900 – 1913

Idem

VOLUMUL 40
1913 – 1930

Școli Albania

- Dispozițiile guvernului provizoriu albanez din Valona relativ la funcționarea școlilor române din Albania; raportul revizoratului școlar din Berat-Albasan (5 octombrie 1913).

- Atitudinea ostilă a guvernului albanez în problema redeschiderii școlilor românești, închise în urma “evenimentelor”. Memoriu privind evoluția funcționării lor, începând de la războiul balcanic (1924). Propuneri și măsuri pentru restabilirea școlii și culturii românești în Albania; rapoarte, telegrame și corespondență (1924-1925).
- Raportul ministrului român la Atena referitor la convorbirea pe care a avut-o cu ministrul albanez, însărcinat să-l aducă la cunoștință care este punctul de vedere al guvernului său în chestiunea școlilor și bisericilor române din Albania (26 noiembrie 1925).
- Deschiderea unei școli secundare la Corița; rapoarte și telegrame de la legația română din Tirana; corespondență și presă (1926).
- Greutățile întâmpinate la recrutarea corpului didactic care să predea în școlile românești. Demersurile făcute pentru admiterea institutorilor cetățeni români (1925 – 1926).
- Rapoartele legației din Tirana referitoare la școlile existente în Albania și la chestiunea recunoașterii formale a minorității române, prin admiterea limbii materne în școli, paralel cu limba oficială (martie – iunie 1926).
- Fixarea unui program școlar pe baza drepturilor acordate formal de guvernul albanez (1926-1927). Referat asupra acestui program (16 august 1926).
- “Program pentru ridicarea economică a românilor din Albania”, propus de consuli onorifici din Durazzo și Santiquaranta.
- Proiect de lege privitor la deschiderea școlilor superioare particulare în Albania (telegrama de la Tirana, 3 octombrie 1926, idem adresă, 13 decembrie 1926 etc.).
- Conferința avută de ministrul român la Tirana cu reprezentanți ai senatului și guvernului albanez, în cadrul căreia s-au luat hotărâri și s-au dat ordine în consecință privind învățământul românesc (telegramă 19 ianuarie 1927; raport, 7 februarie 1927 etc.).
- Conflictul dintre comunitatea română din Corița și profesorii liceului român din aceeași localitate (referat, 7 februarie 1927; raport Tirana, 30 noiembrie 1927 etc.).
- Statutul eforturilor școlare și bisericesti din Peninsula Balcanică.
- Închiderea liceului român din Corița (raport Tirana, 25 martie 1927). Demersuri pentru redeschiderea lui (teleg., presă, corespondență, martie – aprilie 1927).

- Intenția guvernului albanez de a trece școlile românești în bugetul statului (raport Tirana 28 august 1927). Hotărârea luată în acest sens (teleg., corespondență, 4 octombrie 1927 etc.).
- Avizul cerut de Nicolae Titulescu consiliului consultativ din M.A.E. pentru întemeierea unei acțiuni de apărare a drepturilor școlilor române din Albania (referat, 28 octombrie 1927). Răspunsul consiliului consultativ (noiembrie 1927).
- Comunicate, înștiințări și instrucțiuni adresate de autoritățile locale albaneze administrației școlilor din Albania privind redeschiderea și funcționarea școlilor românești.
- Telegrama ministrului Nicolae Titulescu adresată legației din Tirana cu privire la problema școlilor românești din Albania (3 noiembrie 1927).
- Demersurile făcute de guvernul român pe lângă guvernul albanez pentru dobândirea autonomiei școlilor din Albania, cu facultatea pentru statul nostru de a subvenționa instituțiile de cultură “prezente și viitoare” (telegrame, note, corespondență 12 ianuarie 1928, 30 mai 1928); refuzul guvernului albanez (telegramă 13 mai 1928, 30 sept. 1929).
- Presa albaneză despre “drepturile românilor” (6 iunie 1928).
- Reînceperea tratatelor cu autoritățile albaneze pentru satisfacerea intereselor culturale românești în Albania (20 iulie 1929, 1 august 1929, 18 august 1929 etc.). Soluția la care s-a ajuns (Tirana: telegamă, 30 septembrie 1929, raport 1 octombrie 1929, noiembrie 1929-1930).
- Raportul însărcinatului cu afaceri din Tirana referitor la învățământul albanez; date pe anul 1928/1929 (15 februarie 1930).
- Restituirea școlilor din comunele Corcea și Lipsca, etatizate în 1927, comunităților românești din localitățile respective (raport Tirana, 13 noiembrie 1930).

VOLUMUL 41
1931 – 1943

- Situația școlilor românești din Albania în perioada 1931 – 1932; numele și numărul elevilor care au frecventat cursurile (rapoarte).
- Etatizarea școlilor românești din Sipsca și Corița conform legii votată de parlamentul albanez (telegamă Tirana, 25 aprilie 1933). Introducerea programului albanez (2 mai 1933).
- “Noul regim al școlilor române din Albania” adoptat în urma modificărilor aduse constituției albaneze (raport, 20 mai 1933).

- Memorandumul înaintat guvernului albanez de conducătorii Bisericii Catolice prin care protestează contra închiderii școlilor lor (raport Tirana, 12 iunie 1933).
- Telegrama, note și corespondență privind modul de retribuire a corpului didactic din școlile etatizate (20 noiembrie 1933, 7 decembrie 1933 și anexe).
- Rapoarte și telegrama privind situația școlilor române din Albania după etatizare (5 oct. 1934, 9 oct. 1934, 11 oct. 1934, 11 noiembrie 1934, 4 noiembrie 1934, etc.).
- Comunicarea făcută de președintele Consiliului de Miniștri albanez ministrului român la Tirana, în legătură cu convorbirea pe care a avut-o cu regele Zog în chestiunea școlilor românești (telegrama: 3 dec. 1934, 11 decembrie 1934, 20 decembrie 1934-1935).
- Cererea guvernului albanez de a fi sprijinit de România, prin reprezentanții săi, la Consiliul Societății Națiunilor în problema școlilor minoritare grecești (telegramă, 23 aprilie 1935).
- Redeschiderea școlilor românești, cu predarea în limba română (telegramă 26 aprilie 1935).
- Avizul Curții Permanente Internaționale de Justiție în chestiunea școlilor minoritare din Albania (telegramă Haga, 2 mai 1935).
- Noua politică a Albaniei în chestiunea școlilor minoritare. Atitudinea României (referate, rapoarte, telegrama, mai 1935-1937).
- Regulamentul relativ la funcționarea școlilor minoritare din Albania (raport, 16 noiembrie 1935).
- Regimul școlilor românești din Albania (telegramă 27 noiembrie 1935 adresa Ministerului Instrucțiunii Publice, 3 decembrie 1935, raport Tirana, 7 august 1936 etc.).
- Decret lege din 9 mai 1936 privind funcționarea școlilor particulare și regimul acestor școli (raport, 7 august 1936).
- Tabele de numele comunelor din Albania locuite de români și de cele în care s-ar putea deschide școli românești (8 ianuarie 1937).
- Notă adresată de legația română din Tirana, M.A.S. albanez cu privire la deschiderea de noi școli cu limba de predare română (20 mai 1937).
- Înființarea a cinci școli și înlăturarea personalului albanez din cele două existente (teleg. 23 iulie 1937, raport, 24 iulie 1937).

- Lista personalului didactic de la școlile române din Albania pe 1937-1938 (24 iulie 1937; 17 august 1937; 7 octombrie 1937, lista definitivă a învățătorilor numiți de guvernul albanez).
- Situația școlilor române din Albania în perioada decembrie 1935-1940 (raport, 18 aprilie 1940).
- Corespondență în legătură cu acordarea suplimentului de salariu hotărât pentru învățătorii care funcționează în școlile cu limba de predare română (15 oct. 1937, 18 noiembrie 1937 etc.).

VOLUMUL 42 **1892 – 1897**

Școli Bulgaria

- Raportul agenției române din Sofia referitor la necesitatea înființării unei școli românești (27 februarie 1895). Cererea în acest sens a locuitorilor români din Sofia. Statutul Societății române, înființată la 10 mai 1894. Lista cu elevii care vor frecventa școala.
- Dorința exprimată de Ministerul Cultelor ca școala ce se va înființa în Sofia să fie declarată “școală a statului român și să fie pusă sub jurisdicția agenției diplomatice” (4 octombrie 1895).
- Neînțelegerile ivite la școala română din Sofia (raport, 30 martie 1896 și anexe, 24 mai 1896 etc.).
- Închirierea unui nou local pentru “școala română de băieți și de fete din Sofia” (raport, 20 august 1896).
- Înființarea unei catedre de limba bulgară la școala română din Sofia (raport, 24 octombrie 1896, adresa M.A.S., 29 noiembrie 1896 etc.). Numirea unui profesor.
- Rapoarte referitoare la activitatea școlii, de la înființarea ei, precum și la membrii corpului didactic și de serviciu; numiri, retribuirea personalului etc. (1897).

VOLUMUL 43 **1898 – 1900**

- Nota Ministerului Afacerilor Străine al Bulgariei adresată agenției noastre diplomatice din Sofia relativ la corespondența școlilor române cu autoritățile princiare (8/20 august 1898). Măsurile ce s-au luat (raport, corespondență, 10/22 august 1898).

- Alegerea comitetului Societății române de ajutor din Sofia (24 septembrie 1898; 6 octombrie 1898; 29 mai 1899).
- Rapoartele agenției diplomatice române din Sofia și corespondență referitoare la subvențiile convenite personalului școlii române din Sofia, la numiri și plecări de la post și la activitatea școlară (1898 – 1900).
- Corespondență între Ministerul Afacerilor Străine, Ministerul Cultelor și agenția diplomatică din Sofia privind acordarea și primirea sumelor necesare întreținerii școlii (1898 – 1900).

VOLUMUL 44 1900 – 1909

- Rapoarte și corespondență între autorități române și bulgare referitoare la istoricul școlii române din Sofia și la condițiile în care trebuie să se desfășoare activitatea școlară (15 august 1902, 13 octombrie 1902 etc.).
- Deschiderea unui muzeu comercial pe lângă școala din Sofia (11 octombrie 1904).
- Rapoartele consulatului român din Rusciuk prin care se semnalează existența unei școli, subvenționată de statul român, la Turtucaia și prin care se dau relații ample privitoare la centrele de români situate de-a lungul Dunării – în Bulgaria – și la necesitatea înființării de școli românești în Silistra, Rusciuk și mai ales în Vidin (22 mai 1908 – 11 iulie 1909).

VOLUMUL 45 1910 – 1925

- Istoricul școlii române din Sofia și situația ei în condițiile noii legi a învățământului public din Bulgaria (intrată în vigoare în 1909). Circulara, în acest sens, adresată de autoritățile bulgare școlilor și comunităților din districtul Sofia (6 mai 1910).
- Tabel privitor la dările către fiscul bulgar, datorate de personalul școlii române pe exercițiul financiar 1911/1912 (1/14 decembrie 1911).
- Raportul legației române din Sofia informând că autoritățile bulgare nu permit deschiderea școlii din Giurmaia de Sus și nici oficierea serviciului religios în limba română (18 octombrie 1913). Soluționarea chestiunii (telegramă, 23 octombrie 1913; raport, 21 noiembrie 1913, 29 septembrie 1925, 25 septembrie 1925).
- Corespondență între legația română din Sofia și M.A.S. în legătură cu deschiderea de școli minoritare române în comunele Cutova și Kapitanovți (8 mai 1923, 13 august 1923 etc.).

- Comentariile presei iugoslave și americane cu ocazia inaugurării școlii românești din Giurmaia (31 octombrie 1925, 28 decembrie 1925).
- Statistici, programe și orare școlare.

VOLUMUL 46
1897 – 1944

- Lista școlilor bulgare din România (nota MAS către legația Sofia, 11 aprilie 1927).
- Referat asupra situației minorităților române în Bulgaria (M.A.S., 1 mai 1927).
- Raportul legației române din Sofia “în legătură cu deschiderea de școli românești la Vidin” (2 iulie 1927). Vizita primului ministru al Bulgariei în ținutul Vidinului (16 septembrie 1927) (presă, raport, 22 octombrie 1927 etc.).
- Istoricul românilor din Valea Timocului (raport, 15 iunie 1928).
- Raportul legației din Sofia referitor la situația creată de autoritățile bulgare elevilor gimnaziului și școlii primare române (12 martie 1931).
- Jurnalul Consiliului de Miniștri prin care legația română din Sofia este autorizată a contracta un împrumut de 2.098.000 leva “costul construcțiilor din acel oraș” (fără dată).
- Telegrama și corespondență referitoare la construcția unor edificii școlare în Sofia (22 martie, 4 august, 27 septembrie 1933). Inaugurarea Institutului român din Sofia, 18 decembrie 1933 etc.
- Schimbul de vederi dintre guvernul român și bulgar referitor la aplicarea principiului reciprocității în privința școlilor (teleg., rapoarte, corespondență, 27 aprilie; 12 și 16 mai; 2 septembrie 1933 etc.). Comunicatul comun, 28 ianuarie 1934. Manifestările ce au avut loc ulterior; relațiile româno-bulgare, din acest punct de vedere și tratative (1934 – 1939).
- Demersurile Ministerului Educației Naționale pentru obținerea recunoașterii liceului român din Sofia “ca o școală secundară la același nivel cu școlile similare bulgare” (5 august 1937). Telegramă din Sofia prin care se comunică refuzul Ministerului Instrucțiunii Publice bulgar de a acorda recunoașterea cerută și hotărârea de a suspenda cursurile liceului respectiv (9 și 10 septembrie 1939).
- Măsurile luate pentru funcționarea provizorie a școlii primare și liceului, conformându-se legilor și regulamentelor bulgare (11 septembrie 1939).

- Rapoarte ale administratorului școlilor și bisericilor din Macedonia asupra școlilor din Bulgaria (1942 – 1944).
- Cererea locuitorilor români din Silistra pentru redeschiderea școlii din acel oraș (1897 – 1900).

VOLUMUL 47
1895 – 1910

- Raportul consulatului român din Rusciuk referitor la școala română din Turtucaia; copia actului de cumpărare a terenului. Idem pentru corespondență în vederea construirii localului școlii (1895 – 1896).
- “Anunțul” primăriei din Turtucaia prin care face cunoscut că “terenul aparținând școlii românești urmează a fi expropriat pentru cauză de utilitate publică (11 aprilie 1896). Tratatul purtat pentru soluționare.
- Corespondență între M.A.S., Consulatul din Rusciuk și Eforie, școlară din Turtucaia în vederea achitării sumelor datorate fiscoi bulgar în urma terminării construcției localului școlii și pentru obținerea sumelor necesare pentru întreținerea ei (26 iulie 1901 – 1905).
- Închiderea școlii române din Turtucaia (raport Rusciuk, 2 august 1905; raport Sofia 3/16 august 1905; telegrame).
- Redeschiderea școlii (telegramă, 21 septembrie 1905).
- Neînțelegerile dintre membrii comunității române și personalul școlii din Turtucaia (1906 – 1910).
- Rapoarte privind activitatea școlară (1907 – 1910).

VOLUMUL 48
1910 – 1913

- Rapoarte, telegrame, presă bulgară, memorii și corespondență referitoare la școala română din Turtucaia: desfășurarea activității școlare, neînțelegerile ivite, închiderea școlii (22 martie/4 aprilie 1911), redeschiderea școlii (2 septembrie 1911), alegerea membrilor eforiei școlare (29 decembrie 1911), măsurile luate de autoritățile bulgare privind absolvenții școlii, numiri și tranferări de personal etc.

VOLUMUL 49
1892 – 1896

- Rapoarte, telegrame, note și corespondență între M.A.S., legația română din Constantinopol și consulatul din Bitolia referitoare la numiri

în post și la achitarea subvențiilor personalului de la școlile și bisericile române din Bitolia, Ianina, Berat, Crușova, Giurmaia, Limnișă și alte localități din Macedonia, Epir și Albania.

- Idem pentru diurnele trimestriale convenite “delegaților poporului român din Macedonia la Constantinopol” (în chestiunea episcopatului român).

VOLUMUL 50 1921 – 1945

Școli Franța

- Telegrama și rapoarte în legătură cu cumpărarea imobilului din Fonteney-aux-Roses pentru școala superioară de studii (3 mai 1921, 24 mai 1921).
- Verificarea gestiunii școlii române din Paris, la cererea directorului, profesorul Nicolae Iorga (11 ianuarie 1929).
- Înființarea unei școli primare românești la Issy-les-Moulineux, cu data de 1 martie 1935. Copia deciziei Ministerului Instrucțiunii (21 februarie 1935).
- Subvenții acordate școlii române din Franța de Ministerul Instrucțiunii Publice (1936 – 1941).
- Intervenția legației române din Berlin pe lângă guvernul german ca școala română din Fonteney-aux-Roses să-și continue activitatea (13 septembrie 1941).
- Intervenția Ministerului Culturii Naționale pentru strămutarea sediului școlii române din Franța, de la Fonteney-aux-Roses în edificiul fostului consulat al României din Paris. Avizul favorabil al autorităților germane de ocupație (4 octombrie 1941; 27 octombrie 1941 – 1942 – 1943).
- Ancheta efectuată asupra gestiunii școlii române de la Fonteney-aux-Roses (adresa Ministerului Culturii Naționale, 21 iulie 1942).
- Telegrama, corespondență și rapoarte privind achiziționarea unui nou imobil la Paris pentru școala română (1943). Demersuri pentru scutirea reciprocă de taxe fiscale între România și Franța (7 mai 1943; 20 octombrie 1943).
- Corespondență referitoare la sumele acordate membrilor școlii române din Paris, cu titlul de subvenții, premii sau burse; salarii și alte probleme de personal.

VOLUMUL 51
1910 – 1924

Școli Grecia

- Situația școlilor române din circumscripția Ianina în urma războiului (raport, consulat, 29 martie 1913).
- Înființarea unui muzeu comercial, dotarea lui.
- Raportul consulatului român din Ianina referitor la pretențiile formulate de persoane particulare asupra localului școlii din comuna Turia; intervenția comunității române din localitate (19 iunie 1914).
- Anuarul școlii comerciale române din Ianina publicat de Vasile Diamandi, directorul școlii (1915).
- Transformarea școlii comerciale din Ianina în gimnaziu (raport, 26 decembrie 1922).

VOLUMUL 52
1903 – 1923

- Rapoartele consulatului general din Salonic referitoare la școala comercială din localitate, la înființarea unui muzeu și a unor ateliere de lemnărie – fierărie pe lângă această școală, precum și în legătură cu personalul didactic și activitatea desfășurată de celelalte școli românești din circumscripția respectivă.
- Ajutorul acordat comunității din Palanca pentru reconstruirea școlii (raport, 28 mai 1911).
- Propunerea consulatului din Salonic, ca școala din localitate să poarte titlul de "școala superioară de comerț", Avizul favorabil (7 septembrie 1911).
- Regulamentul Școlii superioare de comerț din Salonic (octombrie 1911, 1912).
- Rapoartele consulului român din Salonic referitoare la convorbirile pe care le-a avut cu guvernatorul general al Macedoniei în legătură cu deschiderea școlilor și bisericilor române din district (29 septembrie, octombrie 1913). Idem pentru școlile din regiunea contestată (Grecia și Albania) pentru a cărei delimitare se așteaptă trecerea comisiei internaționale.
- Memoriul adresat de corpul didactic român din Macedonia guvernului român (20 decembrie 1913).

- Propunerea personalului didactic al școlii superioare de comerț pentru suprimarea limbii turce din programa școlii (24 februarie 1914). Avizul favorabil.
- Justificări de sume, orare și tabele statistice privind elevii școlilor române.

VOLUMUL 53
1913 – 1924

- Rapoarte, note, telegrame și corespondență între M.A.S., oficiile diplomatice române din Salonic și Ianina, cu Ministerul Instrucțiunii și autoritățile grecești referitoare la școlile românești din circumscriptiile Ianina, Grebena, Salonic, Corița și Meglenia: activitatea desfășurată, greutăți, profesori, tabele statistice, orare etc.
- Demersurile guvernului român pe lângă guvernul grec pentru a transfera liceul și școala superioară de fete de la Bitolia la Salonic (teleg., 28 iunie, 17 august 1921 etc.).
- Contribuția statului român la ridicarea unei școli primare în Salonic, din inițiativa comunității române din localitate (15 decembrie 1923; 3 ianuarie 1924).
- Înființarea unui gimnaziu de băieți la Grebena (adresa Ministerului Instrucțiunii, 16 octombrie 1924).
- Raportul legației române din Atena referitor la "înființarea de școli românești în Grecia". Notele verbale adresate de Ministerul Afacerilor Străine al Greciei legației române, prin care se comunică măsurile ce s-au luat în privința școlilor străine, primare și secundare (8 noiembrie 1924).

VOLUMUL 54
1925 – 1934

- Rapoarte, telegrame, note, memorii și corespondență referitoare la gimnaziile române din Ianina și Grebena; măsuri luate pentru buna lor funcționare. Idem pentru celelalte școli din Grecia.
- Construirea unui local de școală primară la Salonic pentru care s-a ordonanțat 550.000 lei (23 februarie 1927).
- Statutul de funcționare a eforiilor școlare și bisericești din Peninsula Balcanică (30 martie 1927).
- Procese verbale privind alegerea eforiilor școlare și bisericești conform statutului întocmit de Ministerul Instrucțiunii (30 mai 1927).

- Înființarea unei școli în comuna Vechea-Coțofleani (Macedonia) – referat și adresa Ministerului Instrucțiunii (14 februarie 1927).
- Rapoarte, memorii și procese verbale de ședință, referitoare la școlile române din Macedonia greacă, la situația corpului didactic, la îndrumarea și organizarea învățământului din această regiune.

VOLUMUL 55 1934 – 1939

- Rapoarte, telegrame și referate privind situația școlilor grecești din România în comparație cu școlile române din Grecia. Protocolul relativ la bisericile și școlile grecești din România.
- Congresul comunităților române din Grecia (presă, 8 septembrie 1935).
- Adrese, rapoarte, note verbale și referate cu privire la asigurarea dreptului de proprietate al statului român asupra localului gimnaziului din Ianina. Transferul proprietății nominale a imobilului în favoarea directorului liceului comercial român din Salonic, Constantin Dan. Achitarea taxelor de transfer (10 iulie 1936 – 1937).
- Adresa societății studenților macedo-români referitoare la necesitatea reorganizării școlilor și bisericilor din Peninsula Balcanică (14 septembrie 1936).
- Rapoarte, telegrame, adrese și copii de pe ordinele autorităților grecești privind interzicerea arborării steagului nostru la școlile românești din Grecia. Demersurile legației române din Atena cerând să se revină asupra măsurii; refuzul guvernului elen (5 decembrie 1936).
- Idem privind interzicerea în unele comune a dialectului macedo-român (1935, 16 martie 1937, 23 iulie 1937, 10 februarie 1939).
- Propuneri cu privire la scutirea de impozite a școlilor românești din Grecia, pe bază de reciprocitate (1935, 16 martie 1937).
- Înființarea unor cursuri serale pe lângă școala primară română din Veria (rapoarte, 9 noiembrie 1938 – 1939).
- Tabele și situații statistice privind școlile române din Grecia.

VOLUMUL 56 1939 – 1947

- Rapoarte și corespondență referitoare la reaua situație în care se află școlile române din Grebena, improprii reparațiilor și la necesitatea ridicării unei construcții noi pe terenul școlii; propuneri în acest sens și

demersurile făcute pe lângă guvernul grec pentru obținerea autorizației de construcție (1 iunie 1939, 10 august 1940 etc.).

- Rapoarte și tabele statistice privind școlile din Grecia (liceul teoretic din Grebene, liceul comercial și gimnaziul industrial de fete din Salonic, gimnaziul și școala primară din Ianina). Rechiziționarea militară a unora dintre aceste clădiri.
- Raport de la Salonic cu privire la situația populației aromâne din Macedonia occidentală (4 octombrie 1939).
- Telegrama, rapoarte și corespondență privind incendierea școlii primare române din Samarina; ancheta efectuată de autoritățile elene (18 oct. 1939, 14 noiembrie 1939, 14 martie 1940).
- Înrolarea în gărzi a elevilor români din Macedonia; nota Consiliului de Miniștri (4 martie 1943).
- Dificultățile întâmpinate la deschiderea unei școli primare române în comuna Aminciu (Mețova) (19 mai 1942).
- Demersurile inițiate pentru redeschiderea școlilor și bisericilor românești și pentru înființarea unei autorități superioare bisericesti în Grecia (10 noiembrie 1942, 25 noiembrie 1942, 6 decembrie 1942, 1943).
- Rapoartele Inspectoratului general al școlilor române din Grecia referitoare la situația generală a școlilor și funcționarilor români "față de evenimentele din ultimul timp" (1944).
- Nota verbală a reprezentanței iugoslave din București către M.A.S. prin care face cunoscut că autoritățile elene au închis școlile române din Grecia (copie, 20 martie 1946). Expulzarea profesorilor cetățeni români. Tabele de școlile românești, primare și secundare, din Grecia.
- Revocarea personalului de la școlile române din Grecia, cu data de 1 aprilie 1946; adresa Ministerului Educației Naționale (1 martie 1947).
- State de salarii.

VOLUMUL 57 **1896 – 1897**

- Recomandarea unor bursieri macedoneni, elevi ai liceului român din Bitolia, pentru continuarea studiilor la "liceul imperial sultanic" din Galata Serai. Aprobarea propunerii (1 octombrie 1896, 7 octombrie 1896, 3 februarie 1897 etc.).

- Raportul inspectorului școlilor române din Turcia referitor la necesitatea cumpărării de terenuri și edificii pentru școli și biserici române în Albania și Macedonia (14 ianuarie 1896).
- Idem privind propunerea ca statul român să cumpere casa și locul ce au aparținut lui Ion Ghica, situate la Bosfor (17 mai 1897, 25 august 1897, 27 septembrie 1897).
- Corespondență între M.A.S., legația română din Constantinopol și Administrația școlilor și bisericilor române din Turcia referitoare la ordonanțarea sumelor necesare pentru achitarea cheltuielilor de întreținere, a chiriilor și subvențiilor personalului didactic și bisericesc, precum și a diurnelor “delegaților români la Constantinopol”. Numiri și schimbări de personal.

VOLUMUL 58
1898 – 1901

- Idem

VOLUMUL 59
1905 – 1916

- Idem.
- Aniversarea a 25 ani de la înființarea liceului român din Bitolia (1905).
- Rapoarte, referate, procese verbale și corespondență privind activitatea școlilor românești, primare și secundare, din regiunile Bitolia și Ianina. Orare, tabele statistice și alte date referitoare la activitatea școlară (1911 – 1912).
- Situația școlilor din regiunile ocupate de armatele sârbă și greacă (raport, Monastir, 8 ianuarie 1913).
- Măsuri luate de autoritățile iugoslave cu privire la școlile românești (rapoarte, presă, telegrame) (1913).
- Rapoartele legației române din Belgrad referitoare la situația școlilor și bisericilor noastre din “ținuturile anexate Serbiei” (29 ianuarie 1914; 26 februarie 1914).
- Regulamentul școlii normale de fete din Bitolia (16 iunie 1914).
- Raport referitor la deschiderea unui atelier de croitorie, “Albania”, pe lângă școala Normală din Bitolia (22 ianuarie 1916).

VOLUMUL 60
1918 – 1943

- Telegrama legăției române din Belgrad referitoare la declarația guvernului sârbo-croato-sloven cu privire la redeschiderea școlilor și bisericilor române din Macedonia (1920).
- Idem privind întrevederile ministrului român la Belgrad cu personalități sârbe și rezultatul convorbirilor în chestiunea școlilor și bisericilor din Iugoslavia (1925).
- Referat și memoriu cu privire la situația școlilor minoritare române din Banatul iugoslav.
- Convenții, acorduri și protocoale culturale, semnate la Belgrad între România și Iugoslavia (1933).
- Înființarea unui internat la Vîrșeț (23 august 1934).
- Ajutorul acordat de prefectura județului Timiș pentru căminul studentesc și pentru propaganda religioasă din Iugoslavia (3 august 1935).
- Referat cu privire la situația școlilor și bisericilor românești din Banatul iugoslav, după încheierea convențiilor cu Iugoslavia pe bază de reciprocitate (1935, 1936).
- Adresa Consiliului Eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului, către Ministerul Instrucțiunii, referitoare la înființarea unei secții române la școala primară din comuna Biserica Albă, Banatul iugoslav (14 iulie 1936).
- Demersuri pentru înființarea unei școli românești în comuna Chișorog (16 martie 1937, 27 mai 1937).
- Propunerea legăției române din Belgrad de a se acorda o subvenție societății Astra, pentru înființarea unei librării românești la Vîrșeț (18 noiembrie 1938).
- Nota serviciului special de informații privitoare la "situația școlii românești din Banatul sârbesc" (31 mai 1943).

VOLUMUL 61
1885 – 1946

Școli în Cehoslovacia 1937 – 1939

- Rapoarte ale legăției române din Praga și corespondență între M.A.S. și Ministerul Educației Naționale cu privire la școlile românești și la situația învățământului minoritar român din Cehoslovacia.

Școli în Italia 1901 – 1946

- Idem Italia.
- Negocieri privind cesiunea unui teren de către primăria orașului Roma pentru construirea Academiei române de istorie, arheologie și belle-arte. Actul încheiat între ministrul României la Roma și primarul Romei (în traducere). Rapoarte, telegrame, presă, procese verbale și corespondență (1921 – 1922).
- Decizia guvernului Romei relativă la o nouă cesiune de teren necesar construcției Academiei române (raport, Roma, 25 noiembrie 1927). Deplinele puteri acordate ministrului Lahovar pentru a semna contractul în chestiune (30 decembrie 1927).
- Rapoarte referitoare la mersul lucrărilor de construcție a Academiei; ceremonia punerii pietrei fundamentale, la 27 ianuarie 1928 și fotografia pergamentului îngropat la temelia clădirii. Inaugurarea palatului Academiei române pe data de 10 ianuarie 1933 (1926 – 1933).
- Jurnalul Consiliului de Miniștri relativ la schimbul unei părți din terenul pe care este clădită Academia cu un teren mai mare, aparținând orașului Roma (30 iunie 1934).
- Demersurile întreprinse pentru scutirea de impozite a Academiei, pe bază de reciprocitate (1934 – 1937).
- Extras din raportul legației române din Roma referitor la situația Academiei și a personalului, propuneri pentru ameliorarea situației (16 noiembrie 1944).

Școli America, 1923 – 1941

- Corespondență și rapoarte de la legația română din Washington, consulatul român din Montreal și consulatul român din New York cu privire la învățământul român în SUA și Canada, la congresul național bisericesc din Cleveland și la istoricul Centrului Cultural și Bisericesc înființat la New York.
- Inițiativa Ministerului Instrucțiunii în scopul înființării de școli cu limba de predare română în SUA și Canada (20 februarie 1935).

Școli Turcia 1885 – 1911

- Corespondență și rapoarte referitoare la situația școlilor române din Constantinopol. Cataloagele elevilor.

CAPITOLUL IV. INSTITUTE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

VOLUMUL 62
1905 – 1945

Grecia 1928 – 1933

- Înființarea unui Institut român la Atena: propuneri, argumentarea lor și sprijinirea acestora de diferite personalități (rapoarte, corespondență, presă, 1928 – 1933).

Germania 1905 – 1943

- Demersuri pentru înființarea unor seminarii de limba și literatura română pe lângă Universitățile din Berlin și Viena. Numirea unui director la seminarul filologic român din Berlin (16 septembrie 1905).
- Subvenții acordate seminariilor filologice din Berlin și Leipzig (1905 – 1922).
- Înființarea Institutului Român din Germania, cu sediul la Berlin, pe data de 1 septembrie 1940 (rapoarte, referate, corespondență, 1932 – 1940). Jurnalul Consiliului de Miniștri și Decretul-lege (16 august 1940). Numirea profesorului Sextil Pușcariu, pe termen de cinci ani, în calitate de conducător al institutului, și angajarea personalului științific. Rapoarte de activitate (1940 – 1943).

Spania 1944

- Adresa Ministerului Propagandei Naționale către M.A.S. în legătură cu proiectul de buget al Institutului român din Madrid; telegrama de la legația din Madrid referitoare la deschiderea cursurilor de limbă și literatură română la universitatea din acel oraș.

Bulgaria 1938 – 1945

- Recunoașterea Institutului român din Sofia de către guvernul bulgar (raport, 14 martie 1938). Numiri de profesori (1944 – 1945).

Austria 1905 – 1915

- Înființarea unui curs special de limba română pe lângă Universitatea din Viena (decizie ministerială, 2 aprilie 1911). Subvenții acordate de M.A.S., chitanțe de primirea membrilor; rapoarte de activitate.
- Suspendarea subvenționării seminarului (20 martie 1915).

VOLUMUL 63
1901 – 1944

Albania 1931 – 1943

- Telegrama, note, adrese, memorii și corespondență referitoare la înființarea, desființarea și reînființarea Institutului român de studii arheologice din Albania (Santi Quaranta).

Elveția 1922 – 1944

- Demersurile guvernului român pentru instituirea unor cursuri superioare de limba română la Zürich. Răspunsul Consiliului școlar federal din Zürich prin care expune motivele pentru care nu se poate da curs propunerii (1922).
- Încheierea cursului de limba română predat la Școala interpreților de pe lângă Universitatea din Geneva (raport, 5 august 1944).

Franța 1911 – 1933

- Înființarea unui seminar de filologie română pe lângă Facultatea de litere din Paris (decizie ministerială, 23 decembrie 1911). Organizarea seminarului; scrisoarea M.A.E. francez către ministrul român din Paris (3 aprilie 1912).
- Contribuțiile anuale ale României la bugetul Institutului de filologie română din Paris.

Germania 1901 – 1942

- Telegrama în legătură cu: activitatea prof. Sextil Pușcariu, activitatea prof. Gamilscheg la Universitatea din București, propuneri de reorganizare a Institutului român din Berlin (1942).
- Corespondență între M.A.S., Ministerul Cultelor și legația română din Berlin referitoare la subvențiile acordate seminarului filologic român din Leipzig (1901 – 1916).
- “Deschiderea oficială a Institutului înființat pe lângă Universitatea din Leipzig” (1936, semnat: prof. Weygand).

Italia 1926 – 1943

- Deschiderea unui curs de limba și literatura română la Universitatea din Roma, din inițiativa profesorului Claudiu Isopescu (dec. 1926) și activitatea desfășurată de el (telegrama, rapoarte, memorii, corespondență, 1926 – 1943).

- Subvențiile acordate Colegiului Pontifical român din Roma ("Pio Romeno"). Telegrama, corespondență, note convorbiri (1941 – 1943).
- Scutirea membrilor colegiului de serviciul militar (1943).

CAPITOLUL V. BURSIERI

VOLUMUL 64 1905 – 1908

- Cereri adresate Ministerului Afacerilor Străine prin care sunt solicitate burse pentru studenți și elevi macedoneni la institutele și școlile române din străinătate.
- Idem pentru obținerea de burse la școlile și institutele de învățământ superior din România.
- Tabele de studenți și elevi macedoneni, bursieri ai României, borderouri și acte justificative de cheltuieli, avize de plată a bursei, corespondență etc.

VOLUMUL 65 1908 – 1910

- Idem.

VOLUMUL 66 1909 – 1910

- Idem.

VOLUMUL 67 1910 – 1912

- Idem.

VOLUMUL 68 1912 – 1932

- Idem.

VOLUMUL 69 1907 – 1922

- Cereri, avize de plată și corespondență între M.A.S., Banca Națională a României și diverși, referitoare la bursele acordate de statul român unor studenți macedoneni pentru a-și continua studiile în:
  - Anglia, 1910 – 1911;
  - Austria, 1909 – 1912;
  - Cehoslovacia, 1907 – 1910;
  - Cernăuți, 1909;
  - Egipt, 1909 – 1910;
  - Elveția, 1907 – 1922.

VOLUMUL 70
1907 – 1942

- Idem în:
  - Franța, 1909 – 1942;
  - Germania, 1907 – 1910.

VOLUMUL 71
1907 – 1933

- Idem în:
  - Grecia, 1907 – 1933;
  - Italia, 1907 – 1913;
  - Olanda, 1907.

VOLUMUL 72
1907 – 1912

- Idem în Turcia.

VOLUMUL 73
1895 – 1944

Inspectori

- Rapoartele revizoratelor școlare și ale Inspectoratului școlilor și bisericilor române din Turcia privind activitatea desfășurată în circumscripțiile respective; cupoane de control (1895 – 1915).
- Rapoartele consulatelor române din Salonic și Monastir referitoare la diverse probleme privind activitatea școlară (1900 – 1915).
- Justificări de sume, detașări și suprimări de posturi, reclamații ale comunităților împotriva inspectorilor școlari etc. (corespondență, memorii, cereri, 1895 – 1915).

- Tabele de comunele românești repartizate în circumscripții școlare și de elevi ai școlilor primare din Turcia (1895 – 1915).
- Rapoarte de inspecție ale inspectoratului general al școlilor și bisericilor române din Macedonia (1943 – 1944).
- Raportul Inspectorului școlar din Salonic și note de răspuns a Consiliului de Miniștri referitoare la “formarea de către armata germană de ocupație din Grecia a unui corp de voluntari români pentru a lupta împotriva comuniștilor (20 și 25 iulie 1944).

VOLUMUL 74 1919 – 1944

Lectori, conferențieri

General, 1923 – 1944

- Scrisoarea lui N. Titulescu și telegrame către M.A.S. prin care propune inițierea unor cursuri, sub formă de conferințe, pentru popularizarea României în marile centre universitare din Anglia: Londra, Oxford și Cambridge. Răspunsul afirmativ al ministerului (1923).
- Referate și corespondență între M.A.S., Ministerul Educației Naționale, Ministerul Propagandei și oficiile române din străinătate cu privire la reorganizarea învățământului nostru peste hotare.
- Lista catedrelor și lectoratelor existente. Decizii ministeriale privind modul de recrutare și funcționare a lectorilor de limba română din străinătate (1941 – 1943).
- Înființarea și subvenționarea unui număr de lectori români în diferite țări (adresa Ministerului Culturii Naționale, 15 aprilie 1942. Decizia de numire a lectorilor.
- Intervențiile Ministerului Culturii Naționale cu privire la înființarea de noi lectorate în străinătate (1943).
- Idem referitor la obținerea agrementului guvernelor străine, respective, pentru înființarea lectoratelor române și pentru numiri de lectori (1943 – 1944).

Anglia, 1919 – 1938. America 1937.

- Numirea unui conferențiar de limba și literatura română la Universitatea din Londra (raport, 13 septembrie 1919).
- Crearea unei secții românești de studii la Universitatea King's College (teleg., 10 octombrie 1924).

- Propunerea consilierului român de presă din Londra, D.N. Ciotori, cu privire la înființarea a două catedre de limba română pe lângă: King's College din Londra și Universitatea Columbia din New York (1937 – 1938).

Austria 1941 – 1944

- Memoriu privind activitatea Universității de vară din Sammering (sub conducerea Universității din Viena) 20 octombrie 1941.
- Deschiderea cursurilor de limba și literatura română la Universitatea din Viena (rapoarte, presă, februarie 1943).
- Rapoarte de activitate, propuneri și confirmări de lectori.

Bulgaria, 1942 – 1944

- Înființarea unui lectorat de limbă română pe lângă Facultatea de litere a Universității din Sofia (raport, 10 martie 1942).

Cehoslovacia, 1926 – 1944

- Propunerea prof. univ. dr. H. Jarnik de la Facultatea de filozofie din Brno pentru înființarea unui lectorat român (26 septembrie 1926). Răspunsul negativ.
- Înființarea unui lectorat de limba română pe lângă Academia comercială din Bratislava (raport, 6 iunie 1942). Semnalarea existenței, cu această ocazie, a unui lectorat român – subvenționat de statul slovac – din anul 1922.
- Numiri de lectori de limba română la Universitatea din Praga și Bratislava. Dări de seamă și rapoarte de activitate (1942 – 1944).

Elveția, 1943 – 1944

Adrese, referate și corespondență privind:

- demersurile făcute pentru înființarea unui lectorat de limba română pe lângă Universitatea din Zürich;
- activitatea desfășurată la catedra de limba română de la Universitatea din Geneva;
- menținerea lectoratelor române din Geneva și Freiburg.

Finlanda, 1935 – 1944

- Deschiderea unui curs de limba română (teleg., 5 februarie 1935).
- Înființarea unui lectorat de limba română la Helsinki (adresa MAS, 17 aprilie 1942).

- Rapoarte de activitate ale profesorilor și numiri de lectori (1942 – 1944).

Franța 1941 – 1944

- Înființarea și subvenționarea de către guvernul român a unui lectorat pe lângă Universitatea din Paris (adresa M.A.S., 17 aprilie 1942).
- Crearea unui lectorat de limba română pe lângă Facultatea de litere din Montpellier (raport, 10 martie 1943).
- Situația lectoratelor române de pe lângă facultățile din Franța (raport Vichy, 23 septembrie 1943).
- Demersuri pentru înființarea unor lectorate române la Grenoble și Aix-Marseille (noiembrie 1943). Consimțământul guvernului francez (24 decembrie 1943, telegramă).
- Rapoarte de activitate, numiri de lectori.

VOLUMUL 75

Germania, 1941 – 1944

- Demersurile guvernului român pe lângă autoritățile competente pentru înființarea unor noi lectorate de limba română în diferite centre universitare din Germania (1941 – 1942).
- Rapoarte de activitate ale lectorilor români de pe lângă Universitățile din München, Leipzig, Freiburg, Breslau, Berlin, Frankfurt.
- Numiri și confirmări de lectori.

Italia, 1938 – 1946

- Înființarea unui lectorat de limba și literatura română la Institutul Oriental din Neapole (adrese, rapoarte, 1938).
- Telegrama, adrese și rapoarte referitoare la activitatea desfășurată de lectoratele române din centrele universitare ale Italiei (Roma, Siena, Bologna, Veneția, Triest, Palermo, Geneva, Napoli, Milano, Florența și Padova), la numiri, confirmări și reconfirmări de lectori (1942 – 1946).

Iugoslavia, 1942 – 1944

- Telegrama, rapoarte și corespondență privind chestiunea înființării unui lectorat de limbă română pe lângă Universitatea din Zagreb. Înființarea lectoratului român de către Ministerul Educației Naționale croat (copia deciziei, 8 mai 1943).

Olanda, 1927

- Propunerea unui particular (Ilie Diaconide, supus român domiciliat în Olanda) de a se înființa, în favoarea sa, un lectorat gratuit de limba română la Universitatea din Amsterdam.

Portugalia, 1942 – 1944

- Rapoarte și corespondență privind înființarea unui lectorat de limba română pe lângă Universitatea din Lisabona.

Spania, 1942 – 1945

- Rapoarte și corespondență cu privire la înființarea unui lectorat român pe lângă Universitatea din Madrid.

Suedia, 1943

- Intervenția legației române din Stockholm pe lângă guvernul suedez pentru înființarea unor lectorate de limba română pe lângă Unitățile din Stockholm și Upsala.

Turcia, 1942 – 1944

- Înființarea unui lectorat român pe lângă Universitatea din Istanbul (1942). Numirea lectorului.
- Demersurile guvernului român pentru înființarea unui lectorat român pe lângă Universitatea din Ankara (telegrame, 1943). Nota verbală a M.A.S. turc prin care arată de ce nu se poate da curs propunerii (3 ianuarie 1944).

CAPITOLUL VI. PERSONALUL ȘCOLILOR ȘI BISERICILOR

VOLUMUL 76 1895 – 1900

- Procesele verbale, telegrame, note verbale, memorii, referate, rapoarte ale oficiilor române din străinătate, cereri, tabele, chitanțe și corespondență între Ministerul Afacerilor Străine, Ministerul Instrucției Publice și alte autorități, referitoare la:
  - Numiri și transferări de personal la școlile și bisericile române din Macedonia.
  - Avansarea personalului în urma susținerii examenelor de promovare.

- Reintegrări în posturi și recomandări de persoane, destituiri, demisii, concedii, rechemări în țară și încorporări în armată.
- Decorarea elementelor merituose.
- Conflicte de muncă și rezultatul anchetelor întreprinse în urma sesizării organelor competente.
- Cheltuieli și achitări de subvenții.
- Treceri frauduloase de frontieră.

VOLUMUL 77
1899 – 1901

- Idem.

VOLUMUL 78
1902 – 1905

- Idem.

VOLUMUL 79
1911 – 1916

- Idem.

VOLUMUL 80
1915 – 1924

- Idem: diferite școli și biserici din Peninsula Balcanică.

VOLUMUL 81
1901 – 1947

- Idem.
- Albania, 1925 – 1939.
- Bulgaria, 1901 – 1947.
- Cehoslovacia, 1937.

VOLUMUL 82
1908 – 1912

- Idem. Grecia.

VOLUMUL 83
1912 – 1914

- Idem.

VOLUMUL 84
1914 – 1917

- Idem.

VOLUMUL 85
1928 – 1932

- Idem.

VOLUMUL 86
1933 – 1944

- Idem.

VOLUMUL 87
1940 – 1948

- Idem:
- Grecia, 1940 – 1946.
- Franța, 1945 – 1948.
- Italia, 1941 – 1948.
- Cereri de repatriere ale personalului școlilor și bisericilor române din Grecia (1945 – 1946).

VOLUMUL 88
1906 – 1943

- Idem: Iugoslavia.
- Numirea unui consilier tehnic pe lângă legația română din Belgrad pentru punerea în aplicare a convenției școlare încheiată între statul român și statul iugoslav (1934).

VOLUMUL 89
1926 – 1949

- Idem: S.U.A., 1926 – 1947.
- Idem: Iugoslavia, 1945 – 1949.
- Referate privind proprietățile statului român în Macedonia iugoslavă.

CAPITOLUL VII. CLĂDIRI, CONSTRUCȚII

VOLUMUL 90 1900 – 1933

- Rapoarte, memorii, jurnale ale Consiliului de Miniștri, proiecte, schițe, devize, planuri și corespondență între M.A.S., Ministerul Culturii și legațiile române din străinătate referitoare la clădirile școlilor și bisericilor române.

Albania, 1911

- Împrumutul contractat de comunitatea din Corița pentru construirea unei școli.

Bulgaria, 1900 – 1933

- Creditele acordate de statul român pentru construirea unei biserici în Sofia. Cumpărarea terenului necesar construcției și îndeplinirea formalităților pentru intrarea în posesie. Avansări de sume pentru terminarea lucrărilor (1900 – 1906).
- Plata chiriilor pentru localul școlii din Sofia (1902 – 1906).
- Acordări de despăgubiri și reparații efectuate clădirilor.
- Cumpărarea unui imobil pentru școlile din Salonic (raport Constantinopol, 14 aprilie 1908).
- Cedarea unei părți din terenul statului român, cumpărat la Sofia (în costul ridicării construcțiilor școlare) și contractarea unui "împrumut leva" în același scop (august 1933).
- Școala din Turtucaia și anexele în proiect de construcție (1908).

Macedonia, 1900 – 1907

- Plata chiriei imobilelor ocupate de școli și biserici române, prelungirea contractelor de închiriere.
- Construirea unei biserici în comuna Lipopelți (propunerea legației din Constantinopol, 14 octombrie 1907).

Turcia, 1905 – 1909

- Folosirea creditelor deschise pentru reconstrucția clădirilor deteriorate și pentru construcții de școli și biserici în Turcia.
- Cumpărarea unui teren pentru construcție în Pera.

VOLUMUL 91
1901 – 1911

- Idem:

Grecia, 1901 – 1911

- Declarația lui Vangheli Nicolcean, supus otoman, prin care atestă că terenul situat în comuna Belcamen și casele construite pe el aparțin comunității române, deși în registre acestea apar pe numele său.
- Cumpărarea unor imobile destinate școlii comerciale și capelei române din Salonic (14 februarie 1908, 2 martie 1908 etc.). Titlurile de proprietate (în traducere).
- Achitarea unei dotări contractată cu ocazia construirii școlii și paraclisului din Usküb (21 martie 1908).
- Construirea unei școli primare în comuna Poroiu, cu contribuția Societății de cultură macedo-română (6 iulie 1908).
- Incendierea paralismului român din Osani (20 noiembrie 1908).
- Propunerea consulatului român din Salonic privind vânzarea imobilelor școlii comerciale din localitate, devenite necorespunzătoare și achiziționarea altora la nivelul noilor cerințe (27 iunie 1910). Operele de cumpărare, primite din partea comunităților române din Salonic și Usküb.
- Cumpărarea unor terenuri pentru noua construcție a școlii comerciale din Salonic și pentru ridicarea unei biserici. Perfectarea formalităților (22 octombrie 1910 – 1911).
- Oferta Băncii Marmorosch Blank de a înlăsa construirea unui nou local necesar școlii comerciale române, prin acordarea unui împrumut de 55.000 lei. Acceptarea ofertei de către M.A.S. (2 iulie 1911).
- Punerea pietrei fundamentale a localului școlii superioare de comerț din Salonic. Actul de fundație (copie certificată) 1 decembrie 1911.
- Chestiunea cumpărării moșiei Cîndrova de către comunitatea română din localitate (iunie 1911).
- Contribuțiile aromânilor pentru noile construcții din Salonic (18 decembrie 1911).

VOLUMUL 92
1912 – 1939

Grecia, 1912 – 1939

Rapoarte, telegrame, devize, tabele, chitanțe, avize pentru ordonanțări de sume și corespondență referitoare la:

- Lucrările de construcție a noului local destinat școlii comerciale din Salonic.
- Justificarea fondului destinat cumpărării de terenuri și construcții bisericii și școlii superioare comerciale din Salonic (31 martie 1912).
- Actele de proprietate ale celor două terenuri, cumpărate de statul român, pentru construirea bisericii și școlii comerciale din Salonic (traduceri certificate, 31 martie 1912).
- Distrugerea, în urma unui incendiu, a vechiului local al școlii comerciale din Salonic; odată cu acesta și paraclisul instalat în același loc (2 noiembrie 1913).
- Tabel de școlile primare din Grecia (1 iunie 1929).
- Cumpărarea unui local în Salonic pentru instalarea paraclisului (21 septembrie 1907).
- Construirea bisericii din Liumnița de către comunitatea din localitate. Solicități de ajutoare de la stat (1913 – 1914).
- Cheltuieli efectuate pentru împrejmuirea cimitirului românesc din Grebena (1913 – 1915).
- Donația făcută de Teodor Mihail din Grebena pentru construirea unei școli românești în acea localitate. Cercetările întreprinse pentru clarificarea situației (1914 – 1915).
- Cumpărarea unui local pentru gimnaziul și internatul din Ianina (1927 – 1931).
- Transcrierea titlului de proprietate al localului (1937 – 1939).

VOLUMUL 93
1900 – 1942

Iugoslavia

Rapoarte, referate, borderouri, chitanțe, procese verbale, avize pentru ordonanțări de sume, planuri, avize ale Consiliului juridic al M.A.S., note verbale și corespondență referitoare la:

- Justificarea sumelor întrebuințate pentru cumpărarea de terenuri, pentru construcții și pentru efectuarea de reparații la localurile școlilor și bisericilor române din Turcia (1905).
- Cumpărarea a două imobile în Bitolia pentru liceul și internatul român (1906).
- Transmiteri de cărți, portrete, mobilier, efecte bisericești etc.
- Avansarea sumei de 10.000 lei pentru supraetajarea localului liceului de băieți din Bitolia (23 iulie 1910).
- Contribuția statului român pentru ridicarea unui local de școală în comuna Perlepe (11 martie 1911).
- Preschimbarea actelor de cumpărare ale proprietăților, de pe numele diferitelor persoane particulare pe numele comunităților; circulara M.A.S. către consulatele din Bitalia, Ianina și Salonic (23 iunie 1911).
- Folosirea sumelor încasate din vânzarea materialului rezultat din demolarea liceului din Bitolia (25 mai 1913).
- Chestiunea recunoașterii dreptului de proprietate al statului român asupra bunurilor sale din Macedonia sârbească. Demersuri pentru soluționarea problemei (1939 – 1942).
- Proprietățile românești din Ohrida, raport Skoplie (29 august 1940).
- Incendierea școlii române din Crușova (11 noiembrie 1941).
- Demersurile guvernului român pentru obținerea actelor de proprietate ale imobilelor din Bitolia (26 octombrie 1941, 12 februarie 1942, 28 iulie 1942).
- Situația fostelor școli, biserici și cimitire românești din Macedonia (2 mai 1942).

CAPITOLUL VIII. SUBVENȚII

VOLUMUL 94 1907 – 1912

Diverse

- Rapoarte, procese verbale, cereri, chitanțe, state, borderouri și corespondență între M.A.S., Ministerul Culturii și oficiile române din Constantinopol, Sofia, Rusciuk, Salonic, Ianina și Bitolia referitoare la:

- Justificarea sumelor alocate pentru paza și apărarea comunelor românești; pentru propaganda românească; pentru subvenționarea școlilor și bisericilor și pentru asigurarea clădirilor.
- Ajutoare acordate orfanilor, văduvelor și victimelor politice.
- Subvenții acordate pensionarilor și personalului școlilor și bisericilor, precum și diplomaților români pentru cheltuieli de reprezentare.
- Alegerea comunităților școlare.
- Subvenționarea sub formă de "cheltuieli" a diverșilor corespondenți de presă.
- Transmiteri de cărți și alte materiale.

VOLUMUL 95
1910 – 1922

General 1919 – 1922

- Mișcarea corpului didactic și preoțesc din Grecia, hotărârile luate în cadrul congresului lor, ținut la Salonic (memorii, proces-verbal, corespondență între M.A.S., Ministerul Finanțelor și consulatul român din Salonic).

Diverse, 1910 – 1911

Rapoarte, chitanțe, state, borderouri și corespondență între M.A.S., Ministerul Culturii și oficiile române din Constantinopol, Salonic, Ianina și Bitolia referitoare la:

- Achitarea subvențiilor personalului revizoratelor școlare, bisericilor și școlilor române din circumscripțiile: Salonic, Ianina, Bitolia, Usküb, Berat, Gheogheli, Cosova.
- Cheltuieli de deplasare, de cancelarie și telegrafo-poștale.
- Indemnizații de locuință și de instalări la post.

VOLUMUL 96
1901 – 1903

- Rapoartele oficiilor române din Constantinopol, Salonic, Bitolia și corespondența M.A.S. cu acestea sau cu Ministerul Cultelor, referitoare la transmiterea și achitarea subvențiilor convenite personalului didactic, administrativ și bisericesc din circumscripțiile: Macedonia, Epir, Albania, Bitolia, Salonic, Ianina, Sofia.

**VOLUMUL 97
1903 – 1904**

- Idem.

**VOLUMUL 98
1904**

- Idem.

**VOLUMUL 99
1904 – 1906**

- Idem.

**VOLUMUL 100
1911 – 1913**

Subvenții – România

- Avize pentru ordonanțări de sume, chitanțe, liste de bursieri macedoneni, pensionari și personal didactic, din Macedonia, procurori și cereri adresate M.A.S. cu privire la subvențiile acordate de statul român persoanelor aflate în România pe timpul “evenimentelor”.

**VOLUMUL 101
1913 – 1917**

- Idem.

**VOLUMUL 102
1918 – 1920**

- Idem.

**VOLUMUL 103
1900 – 1944**

Subvenții Albania 1900 – 1944

- Rapoartele Inspectoratului școlilor și bisericilor române din Turcia și corespondență între M.A.S., Ministerul Cultelor și consulatul român din Bitolia cu privire la ordonanțarea subvențiilor cuvenite personalului didactic și bisericesc din Albania (1900 – 1902).

- Cereri ale profesorilor din Albania adresate M.A.S., telegrame, state și corespondență între Ministerul Afacerilor Străine, Ministerul Cultelor și consulatele române din Salonic și Durazzo referitoare la subvențiile acordate personalului școlilor și bisericilor românești din Albania, refugiați în diferite localități din pricina evenimentelor (1914 – 1915).
- Ordonanțe de plată, tabele, cereri, scrisori, telegrame, rapoarte și corespondență între M.A.S., Ministerul Instrucțiunii și consulatul român din Tirana cu privire la subvenționarea personalului didactic, preoțesc, de serviciu și pensionar din Albania (1922 – 1944).

Subvenții Austria 1937

- ordonanțarea și transmiterea subvenției cuvenite capelei române din Viena.

VOLUMUL 104 1900 – 1907

Subvenții Bulgaria

- Rapoarte, telegrame, state, chitanțe, borderouri și corespondență între M.A.S., Ministerul Instrucțiunii Publice, agenția diplomatică din Sofia, consulatul român din Bitolia și consulatul român din Rusciuk cu privire la transmiterea și justificarea subvențiilor și a altor sume cuvenite personalului didactic, preoțesc și de serviciu de la școlile românești din Sofia și Turtucaia, de la biserica română din Sofia și de la alte școli din Bulgaria.

VOLUMUL 105 1908 – 1910

- Idem.

VOLUMUL 106 1910 – 1913

- Idem.

VOLUMUL 107 1913 – 1915

- Idem.

VOLUMUL 108
1915 – 1917

- Idem.

VOLUMUL 109
1917 – 1945

- Idem.
- Subvenții și burse pentru Institutul român din Sofia.

VOLUMUL 110
1910 – 1913

- Idem.

VOLUMUL 111
1900 – 1913

Subvenții Grecia

- Idem cu privire la școlile primare, gimnaziul și revizoratul din Ianina și Grebena.

VOLUMUL 112
1914 – 1915

- Idem.

VOLUMUL 113
1915

- Idem.

VOLUMUL 115
1918 – 1922

- Idem.

VOLUMUL 116
1899 – 1908

- Idem cu privire la școlile și bisericile din circumscripțiile Salonic, Bitolia și Cosova, pentru plata paznicilor și agenților de propagandă, pentru cheltuieli extraordinare.

**VOLUMUL 117
1909 – 1910**

- Idem.

**VOLUMUL 118
1911**

- Idem și pentru circumscripția Gheogheli, Usküb.

**VOLUMUL 119
1911 – 1912**

- Idem.

**VOLUMUL 120
1913**

- Idem.

**VOLUMUL 121
1914 – 1915**

- Idem.

**VOLUMUL 122
1915**

- Idem.

**VOLUMUL 123
1916 – 1918**

- Idem și pentru alte localități din Grecia.

**VOLUMUL 124
1919 – 1945**

- Idem referitor la localități diferite din Grecia.
- Idem pentru achitarea pensiilor foștilor învățători și profesori români din Macedonia – Grecia și pentru achitarea restanțelor din 1916 – 1920.

VOLUMUL 125
1897 – 1900

Subvenții Iugoslavia

Rapoarte, cereri, state, chitanțe, avize pentru ordonanțări de sume, telegrame și corespondență între M.A.S., Ministerul Cultelor, consulatul român din Bitolia și consulatul român din Ianina referitoare la:

- Subvenționarea personalului didactic, clerical și de serviciu de la școlile și bisericile românești din Macedonia, Epir și Albania.
- Transmiteri de burse, ajutoare, chirii.
- Transmiterea și justificarea cheltuielilor de întreținere a internatelor școlilor secundare din Bitolia, Ianina, Berat.

VOLUMUL 126
1900 – 1906

- Idem.
- Acordarea de către M.A.S. și de unele asociații, de ajutoare pentru construirea unei biserici în Crusova (1901 – 1903).

VOLUMUL 127
1910 – 1911

- Idem.

VOLUMUL 128
1911 – 1913

- Idem.

VOLUMUL 129
1913

- Idem.

**VOLUMUL 130
1914 – 1915**

- Idem.

**VOLUMUL 131
1915**

- Idem

**VOLUMUL 132
1916 – 1919**

- Idem.

**VOLUMUL 133
1919 – 1944**

- Idem.

**VOLUMUL 134
1900 – 1945**

Subvenții diverse

- Telegrama, avize, chitanțe și corespondență între M.A.S., Ministerul Cultelor, Ministerul Finanțelor, Banca Națională și unele oficii române din străinătate cu privire la subvențiile acordate de statul român pentru:

Franța, 1937 – 1945

- Capela și școala română din Paris.

Germania, 1907 – 1910, 1944

- Lectorii seminarilor filologice române din Berlin și Leipzig și capela română din Berlin.

Italia, 1937 – 1944

- Personalul didactic și bursierii școlii române din Roma.

Muntele Athos, 1900 – 1943

- Schiturile românești din Muntele Athos.

S.U.A., 1937

- Episcopia ortodoxă română din America.

Italia – Vatican

- Colegiul pontifical român.

VOLUMUL 135 1895 – 1918

- Chitanțe, borderouri, referate și corespondență între M.A.S., Ministerul Cultelor, Ministerul Finanțelor, Banca Națională și consulatul român din Constantinopol cu privire la transmiterea și achitarea subvențiilor convenite personalului didactic și de serviciu de la școlile române din Turcia.

Red. Elena Manea
Dact. Tudor FI.
4 ex.

tehnoredactare: Daniela Poienaru
13 mai 2008
Corectat: dr. Stelian Obiziuc, șef serviciu, UAD
27 septembrie 2011